

No 2814

CELE DOUĂ SURORI

SAU

FRUMŌSA ȘI URÎTA

URMATE DE MAI MULTE ISTORIOARE. — POESII,

DIN BIBLIOTECA DE LECTURĂ

PENTRU

TINERIMEA ROMANA DE AMBE-SEXE

ELABORATĂ DE

I. M. RIUREANU

*Fost inspector general al învătămîntului primar ;
fost director al Liceului și Internatului Mateiu-Basarab.*

Scriere aprobată de onor. Minister al cultelor și instrucțiunii publice.

A PATRA EDIȚIUNE

BUCURESCI

«TIPOGRAFIA MODERNĂ» GR. LUIS. — STRADA ACADEMIEI, 14.

1904

SERIA I-a

DIN

BIBLIOTECA DE LECTURA

PENTRU

TINERIMEA DE AMBE-SEXE.

TINERIMII ROMÂNE DE AMBE-SEXE

ȘI ÎN SPECIAL

FOSTILOR MEI ELEVÎ

DIN

INTERNATELE „RIUREANU“ ȘI „MATEIU-BASARAB“

SPRE AMINTIRE

10805

CASA COLLELOR

BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ

CELE DOUA SURORI

SĂU

No = 2814

FRUMOSA ȘI URITA

325M

URMATE DE ALTE CINCI ISTORIOARE

DIN BIBLIOTECA DE DECADE

PENTRU

TINERIMEA ROMANA DE AMBE-SEXE

ELABORATĂ DE

I. M. RIUREANU

*Fost inspector general al învățămîntului primar;
fost director al Liceului și Internatului Matei-Basarab.*

— 50 —

Scriere aprobată de onor. Minister al cultelor și instrucțiunii publice.

A PATRA EDITIONE

BUCURESCI

TIPOGRAFIA MODERNĂ, GR. LUIS. — STRADA ACADEMIEI, 14.

1904

22509

173

859-32

SECRET

16883

CONTROL 1953

1958

1961

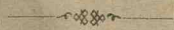
D

Diferitele cărți ce compun această bibliotecă, au fost aprobate de onor. Minister al cultelor și instrucțiunii publice, atât prin alte decisiuni de mai înainte, cât și prin cea de la 29 Noembrie 1886 :

- a) pentru citire în școlile publice primare ;
- b) pentru analize literare în cursul secundar ;
- c) pentru bibliotecile școlare și populare ;
- d) pentru distribuții de premii școlare.

PC6/96

Dreptul de reproducțiune rezervat.

B.C.U. Bucuresti

C22509

CELE DOUĂ SURORI

SĂU

FRUMÓSĂ ȘI URÎTA

F.

Cele două surori.

Aurelia, fată de cincisprezece ani, sta înaintea oglinzii și se privia mereu într'însa, admirându-și fața rotundă și părul cel frumos, care cădea'n crețuri pe umerii ei mai albi de cât ninsoreă. Nici una din amicele și cunoscutele sale nu era atât de frumoasă ca dînsa; de aceea se și ținea foarte mândră.

— Nu te mai îmbraci? o întrebă soră-sa Lucreția, care nu se bucura de darul frumuseții și n'avea deprinderea să-și pîrdă timpul cu gătela.

— Ba da, o să mă'mbrac; dar tu?

— Mă grăbesc să-mi termin rochia, răspuse Lucreția, care de câte-va zile lucra la dînsa fără preget.

— Dragă Lucrețio, dise Aurelia cu un zîmbet desprețuitor, cū nu știu unde ți-ai fost ochii, cînd ai ales o rochiă așa de urită! Colórea asta nu se mai pórtă și desemnul e pré închis, fără gust. Nici-o-dată nu mî-ar veni să es în lume c'o asemenea rochiă... de și nici a mea nu este mai frumósă! urmă ea suspinând.

— Dar ce trebuință avem noi de haîne mai luxóse? Rochiile ne sunt simple, însă curate; ce vrei mai mult? Ș'apoî nu ne pré aflăm în niscari-va relațiunii întinse cu lumea.

— Tot așa-mî vorbesci! Tu te porți mai aspru cu mine de cât cu alții. Dacă ție nu-ți place să te gătesci, par' că nimeni nu trebuie să se mai gătescă. Ce rău e să-î placă cui-va a se îmbrăca cuviincios? Mie mî-ar fi rușine să mă arăt în lume cu atâta neingrijire ca tine.

— Dragă Aurelio, ai cuvént să te plîngi de mine, căci d'atâtea orî am vorbit despre nemésurata-ți aplecare spre gătélă. Îmî pare rău însă că muștrările mamei și consiliile mele au rămas pênă acum deșérte; de aceea te îndemn ca pe viitor să ții mai bine séma de dinsele.

— Consiliile tale! îi răspunse Aurelia cu un ton batjocoritor. Dar de cînd sunt eū datóre să ascult de tine, predicátóre neobosită? Dómna Tufescu,

femeia cu multă judecată și cunoscută pentru bunu-î gust, dicea mai de-unădăi că stima și considerațiunea, ce ne-arată alții, atirună mai mult de îngrijirea ce punem spre a ne găti. Și e foarte adevărat, căci persoanele pré simplu îmbrăcate sunt tot-d'a-una privite cu despreț, trec în ochii ómenilor ca nisce ființe sărăcacióse sau ca nesimțitoare.

— Eū cred că nu trebuie să se turbure nimeni de opinia celor ce se uită numai la exterior; de aceea știu pré puțin la o ast-fel de opinie.

— Și chiar ai cuvânt să te porți ast-fel!

Înfumurarea îi impetrise așa de timpuriū inima, încât nu se mai sfia să atingă simțibilitatea surorii sale. Lucretia, din contra, îi răspunse cu o blândețe ingerescă:

— Vrei să dici că nu sunt frumoasă? O știu de mult, căci oglinda mă-o spune în toate zilele, dar să nu cređi că-mi pare rău, orî că mă simt nenorocită pentru acesta.

— Esti pré înțeleptă și vorbești ca din carte; însă, când te aud, nu mă pot opri de a mă gândi la fabula vulpei cu strugurii, pe care-î găsia pré necopti, fiind-că nu putea s'ajungă la dinșii. Dar să lăsăm asemenea convorbiri nefolositoare și grăbesce-te să te'mbrați, fiind-că peste puțin o să ne vină musafirii.

— Musafirii vin peste o oră, așa că o să-mi pot termina rochia și să lucrez apoi la hăinuța bieteii copile a văduvei, pe care am primit-o să locuiască la noi, căci e trentărosă și tremură de frig.

— Ai destul timp, ca să te ocupi și cu d'alde-astea. Adă e și de sărbătoare pentru noi. Eă, îți spun drept, nu simt nici o plăcere să pun mâna pe ac.

— Am să mai lucrez trei pătrare de oră, ș'apoi o să mă îmbrac; imi sunt de ajuns dece minute.

— Fă cum vrei! E cu neputință să'nțelegi de cuvânt!

Aurelia mai stete cât-va înaintea oglinzii, întorcându-și capul când la dreapta, când la stânga, ca să vadă dacă părul îi era bine așezat; apoi, după ce și termină gătela, se duse în salon ca să aștepte pe invitații. Lucreția rămase la lucru cu multă stăruință.

II.

Destăinuirea.

Petrică, fratele mai mic al Aureliei, când o vădu așezându-se cu mândria pe un scaun și în neastempăr pentru întârzierea invitațiilor, îi dise de departe:

— Hee, dar ce gigea ești astăzi! Te-ai gătit cu atâta îngrijire, ca și când am aștepta să ne vină cincî-deci de persoane, pe când scii bine că o să vină numai un amic al tatiî cu soția și cu două fete. Și mi se pare, dragă Aurelio, că n'o să-ți pré sté bine cu panglicele, cu mărgăritarele și cu peptenul tēu de aur fals. Familiei Fluvianu îi place modestia și simplitatea, de și are destulă avere.

— Dar tu, limbutule? O să treci ca nerod cu nesăratele-ți observațiuni. D'aci înainte veđi de tine și nu te mai amesteca în afacerile altora. Nu cum-va cređi tu că ași puté să es în lume cu vestiminte destrăbălate ca ale tale? Daca nu mă vei lăsa în pace, o să mă plâng tatiî, ca să-ți dé o bună lecțiune.

— O ho, tu o ieî la serioș! îi răspunse spulberaticul frate, învêrtindu-se într'un picior. Daca e așa, nu-ți mai spun ce-am auđit vorbindu-se despre tine, acum câte-va đile...

— Dragă Petrică, tu scii cât de mult țiu la tine; spune-mi, rogu-te, ce-ai auđit?

— Veđi? Eū nu sunt așa de îndărătnic cum ești tu, când e vorba să affi ceva de la mine. Eî bine, ascultă să-ți spun. Étă ce điceau: «Aurelia asta e fôrte îngâmfată de frumusețea ei și din đî în đî devine mai nesuferită, căci frumusețea fără

modestie e mai mult un rău de cât un bine.» De și vorbeau încet, eu am auzit tot!

— Trebuie să fi fost sau nisce nerođi sau nisce sluți de urîteniă. Vorbesc ast-fel numai din invidiă! răspunse ea, mușcându-și buzele de supărare.

— Ba nu sunt nici nerođi, nici uriti, ci persoane a căror părere este de mare greutate pentru tine.

— Te încredințez că nici nu mă turbur de ideea ce și-ați format despre mine, nici nu voi să-ți fac a și-o schimba, dacă se rostesc cu atâta asprime și necuviință. Cu toate astea, tu poți să-mi spui cum se numesc; te asigur că nu voi vorbi cu nimeni despre asemenea lucruri.

— Sunt... dar lasă că-ți spun altă-dată, fiind-că se aude sgomotul unei trăsurii în curte. Negreșit că sunt oșpetii nostri.

Dicând acestea, Petrică eși din cameră și lăsă pe Aurelia în mare turburare; căci, de și se arăta nepăsătoare, laudele sau defaima altora o preocupă foarte. Vanitatea îi era atât de mare, că vrea să fiă iubită și admirată de totă lumea.

III

Modestia e mai presus de frumusețe.

Invitații, așteptați cu atâta nerăbdare, intrară

împreună cu tinêrul Petrică. De și Aurelia nu-î cunoscea încă, dar auđise pe părinți vorbind tot de bine despre familia Fluvianu, care se bucura de cea mai bună reputațiune.

Simplitatea îmbrăcăminteî lor o puse în mare mirare, sciind că acéstă familiă era una din cele mai bogate în partea locului. Fetele d-luî Fluvianu, una de doî-spre-dece, cea-l-altă de cincî-spre-dece ani, erau pe atât de frumoșe, pe cât și de modeste. Portul le era de gust, dar nu luxos; în loc de mărgăritare și diamante, aveau la cap câte o simplă fióre.

Dómna Fluvianu, a cărei față era plină de voioșă și cuviință, se vedea că fusese fórte frumoșă în tinerețe. Ea era investmêntată tot așa de simplu ca și ficele ei. Biéta Aurelia dar, simțind că în asemenea împregiurări nu-î sta bine atât de gătită, se afla în mare incurcătură.

— Cine e tinêra? întrebă încet d-na Fluvianu pe mama Aurelieî.

— E fiică-mea cea mai mare. Dă-mî voiă, te rog, să ți-o presint.

Aurelia, care auđise cele din urmă cuvinte ale mame-seî, credea că d-na Fluvianu va răspunde, ca cele mai multe din străinele căroră fusese presintată pên'aci: «aî o copilă pré frumoșă; te fe-

licit, etc.» D-na Fluvianu însă nu era atât de ușoară ca să vorbească ast-fel; căci scia bine cum laudele aduc perderea fetelor, însuflându-le vanitatea spre care ele mai tot-dé-una au o aplecare firască. Ea îi adresă dar câte-va cuvinte bine-voitoare, însă fără a-î face cea mai mică laudă. Acesta mârni cu totul pe Aurelia, care privia ca un tribut cuvenit frumuseții ei măgulirile ce-î aduceau unui-altii.

În momentul acela, intră și Lucreția. Terminându-și lucrul, câte-va minute îi fuseseră de ajuns ca să se îmbrace simplu, iar nu ca soră-sa.

Stăruința cu care lucrase, bucuria ce simția că terminase haina destinată unei sormane copile, dederă plăcutei ei figurî o'nfățîșare de mulțumire, care sporia și mai mult firésca-î modestiă. Ea dar produse tuturor o bună impresiune. Peste puțin Florica și Cornelia, fetele d-nei Fluvianu, făcură deplină cunoștință cu dinsa. Vorbirea-î era dulce și firască: nu căuta frase alese și pompoșe, ci spunea lucruri plăcute persónelor cu care vorbea. Pe când câte-trele intraseră în relațiuni destul de intime, biéta Aurelia sta retrasă fără a lua parte la convorbirea lor; părea cu totul descoragiată, vedînd puțina atențiune dată persónei și gâteliî ei încărcate.

«Așa dar, se gândia dinsa, familia Fluvianu și-a

format o părere puțin favorabilă despre mine. Acești ómení, de carí tata și mama vorbesc tot-d'una cu cea mai mare stimă și considerațiune, nu merită asemenea onorurí: le lipsesce cu totul bunul gust și politețea cuvenită. Fetele lor sunt nisce neróde. Ele-și perd timpul cu flecăriile soră-meí, care nu se gândesce de cât la trebuințele casei; par'că mă desprețuiesc, fiind-că le întrec prin gă-telă și frumusețe. Pisma lor este un omagiũ adus grațiilor mele, și cată să le fiũ recunoscétóre.»

Prin asemenea cugetări, provenite numai din supérare, Aurelia se nevoia să-și astimpere bă-tăile inimei și să-și ascundă schimbarea feții.

Soră-sa observându-í turburarea, o întrebă:

— Vrei să mergi cu noi în grădină?

— Nu! Eũ rēmáiũ aici, căci timpul e amenin-țător, și mă tem să nu mi-se strice rochia de plóíã.

Cele două fete zîmbirã, auđind'o vorbind ast-fel. Luarã dar pe Lucreția la braț și plecarã să se primble în grădinã, unde simțirã atãta plăcere, in-cât rēmaserã pênã la ora cinei. În lipsa lor Aure-lia nu scia ce să mai facã de urit; ba chiar ar fi adormit, daca în mai multe rîndurí mamã-sa nu i-ar fi dat a'nțelege prin semne necuviința purtării ei. Stete dar ast-fel inlemnită douë ore întregi; căci lucrurile despre care se vorbea îi eraũ cu atãt

mai neînțelese, cu cât ușurința gusturilor ei o împedicasă de a se aplica la studii mai serioase.

— Eătă-le bune amice ! dîse d-na Fluvianu surîdînd, cînd intrară cîte-trele în casă, ținîndu-se de mînă.

Aurelia de ciudă trecu într'altă cameră, sub cuvînt că nu se simte bine. Mamă-sa își ceru iertare de la musafiri că-î părăsesce pentru cîte-va momente și se duse după dinsa ca să vadă ce are.

Florica se apropiă atunci de mamă-sa și-î dîse încet :

— Te asigur, mamă, că Lucreția este foarte plăcută. E așa de bună, așa de îndatoritoare, în cât m'ași simți fericită s'o am de amică ; e pré de spirit, și cu tóte astea nu se ține mîndră.

— Am petrecut de minune, dîse și Cornelia apropiîndu-se de mamă-sa. Nu e așa că o să ne lași să venim mai des p'aici ? Lucreția nu mă tractéză ca pe o copiliță, ci se jócă cu mine ca și cu soră-mea.

— Da, da ! copilele mele, răspuse muma ; dar nu trebuie să vă arętați reci către soră-sa. Pentru ce nu vorbiți și cu dinsa ?

— Ni se pare foarte caprițiosă, dîse Florica. Când i-am propus să mérgă cu noi în grădină, n'a vrut, dîcînd că se teme să nu-și strice rochia. Îți spun drept că mie nu-mi place de loc.

— Cu tóte astea e fórte graţiosă; rare-orí am vëdút aşa frumuseţe! îi răspunse mamă-sa.

— Nu voiú să sciú de frumuseţea ei; şi păpuşile sunt frumóse. Ea nu vorbesce, nu face nici o mişcare; par'că ese in lume numai ca să-şi arate gătéla şi frumuseţea. Orí-cát ar fi dar de frumósă, e peste putinţă să placă cuí-va.

— Dragă Florico, eú nu-í incuviinţez mándria, nici aplicarea de a se găti; insă nu-mí pot forma despre dinsa o aşa de uritá părere, cum faci tu. Înainte de a ne pronunţa despre o persónă, catá s'ó studiem cu mare luare-a-minte. Nu e mái bine ast-fel, de cât să ne espunem la necuviinţele unei judecáţi nedrepte?

Aceste observaţiuni ale d-nei Fluvianu făcurá pe Florica să se ruşineze. Ca să-şi repare greşéla, şedu la masá lângá Aurelia, iar nu lângá Lucretia, precum ar fi dorit. D-na Fluvianu fu multá-mitá de purtarea ei.

În timpul mesei nu-í fu cu putinţă să convorbescá mái îndelung cu Aurelia, fiind-cá acésta vorbia numai despre frumuseţea saú uriciunea amicelor ei, pe care le láuda, daca erau frumóse, saú le critica cu multá asprime, daca natura nu le inzestrase cu acest dar. Nesáratele-í cuvinte făcurá pe Florica să-şi pérđá atât de mult rábdarea, in-

cât nu scia cum să scape mai curînd de o vecină așa de nesuferită.

D-I Fluvianu voi să vorbescă și dinsul cu Aurelia, dar îndeșert; căci, după răspunsurile ei, vedu căt era de mărginită. Apoi se adresă Lucreției, ale cărei cuvinte, pline de bun-simț și de modestiă, îl încântară fôrte.

Ast-fel se petrecu tâtă sêra. Familia Fluvianu arêtă Lucreției o mare afecțiune, pe când atențiunea dată Aureliei era numaî de bună-cuviință.

Când plecară, invitară pe Lucreția și pe soră-sa să vină pe la dînșii, dar frumôsa și desprețuitoărea Aurelia, supêrată de preferința arătată soră-sei, le mulțami cu ôre-care rēcělă.

Abia eșise din curte familia Fluvianu, și Aurelia arătă dorința de a se retrage în camera ei, sub cuvînt că o durea rēu capul, dar în realitate spre a plânge în ascuns de supêrare, că frumusețea și eleganța gâteliî ei nu fuseseră luate în sêmă. De aceea prinse ură pe Lucreția, care de aci 'nainte avu să sufere tot felul de neajunsurî din parte-î.

IV.

Maî adesea urîtul e de preferit frumosului.

După ce familia Fluvianu ajunse a-casă, Cornelia se grăbi să întrebe:

— Ia spune-mi, mamă, de ce Lucreția îmi place mai mult de cât soră-sa, de și nu e atât de frumoasă ca dinsa?

— Cu puțină gândire ai să ghicesci tu singură, pentru ce una îți place mai mult decât alta.

— M'am gândit eu. Lucreția e mai dragăstosă de cât Aurelia, de și amândouă au primit aceeași educațiune.

— Să-ți spun și eu ce te face ca pe Lucreția s'o preferi soră-sei. Aurelia, fiind-că este frumoasă, crede că nu mai are trebuință de nimic, ca să fiă și plăcută. În această greșelă cad mai toți câți se bucură de darul frumuseții. Pentru dinșii exteriorul este totul; de aceea nu-și dau osteneța să dobîndescă și alte calități laudabile, nesciind că voioșia, bunătatea inimei, grațiile spiritului și mai cu seamă modestia dau frumuseții o nouă strălucire și fac ca uritul să devină plăcut. Când nu mai sunt tinere, femeile foarte frumoase își perd farmecul; și, dacă n'au avut grijă să-și cultive spiritul, ved cum se depărtază de dinsele toți câți o-dinióră se întreceau să le placă. În această privință, femeia urită are o mare superioritate asupra celei frumoase. Fiind lipsită de nuri exteriori, ea se nevoiesce să câștige calități solide, prin care să placă societății. Cât despre Aurelia, cată să-ți spun că tocmai așa se

22509

întimplă cu dînsa: absorbită neîncetat de gătelî, nu mai duce grijă de nimic și ast-fel rămîne ca o frumósă stană-de-piétră.

— Și eú am băgat de sémă, dîse Florica, că Aurelia pare tot-d'a-una supérată. Rare-orî zimbetul i-se arăta pe buze; par' că ar fi mereú frémêntată de grija să nu-și strice pěrul, să nu-și motoléscă rochia. Ar fi mult mai frumósă, dac'ar fi voiósă ca soră-sa. Când tată-seú vorbia despre musică și literatură, ea nu se încerca să dîcă măcar un cuvênt în tótă convorbirea, de și a luat lecțiunii despre aceste obiecte; ba încă se prefăcea că nici nu iea a-minte la ceea-ce se vorbia. Apoi, când tata o întrebă despre un fapt din istoriă destul de cunoscut, ea se roși, plecă ochiî și nu răspunse, ceea-ce da a se'nțelege că pe cât e de frumósă, pe atâta e de ignorantă. Lucreția, din contra, se deosebesce cu totul de dînsa: răspunde cu siguranță la tóte întrebările ce i-se fac, și ar crede cine-va că n'aú avut aceiași profesori.

— Simt mare plăcere, dragele mele fete, dîse d-na Fluvianu, vedênd că dați preferință aceleia care în adevěr o merită. Pe fața Lucreției se vede sinceritate și spirit. De și încă copilă, ea e d'o rară maturitate, care prevestesce ce va fi într'o di. Aci e adevêrata frumusețe, pe care trebuie s'o

caute cine e pētruns de sentimentul binelui și frumosului. Numai ușuraticii, infumurații, smintiții preferă calitățile exterióre, ținēnd cu orī-ce preț la frumusețe, de care Aurelia e atât de mândră. Peste cât-va timp se va puté vedé și mai bine deosebirea dintre aceste două surori. Când anii vor vesteji frumusețea Aureliei, fără să dé spiritului ei podóbele pe care ea le-a desprețuit, atunci Lucreția va ajunge la deplinătatea rațiunii și va fi mult mai preferită de cât soră-sa!

V.

*Când inima cui-va este împetrită de mândrie,
consiliile sunt nefolositóre.*

Peste vr'o două luni Florica și Cornelia deveniră vecine cu cele două surori; căci d. Fluvianu, tatăl lor, care de mult doria să se retragă de sgomotul afacerilor publice, cumpără o proprietate aproape de a d-lui Stelescu, cu care se afla în legătură de vechiă amiciție. Ambele familii dar începură a se vedé mai des, și nu trecea o zi fără ca copiii lor să nu se'ntilnéseă.

Fetele d-lui Fluvianu ajunseră atât de intime cu Lucreția, în cât formaū, ca să dicem ast-fel, un corp și un suflet. Acéstă legătură de adevărată a-

micițiă plăcu foarte mult părinților, căci d-l și d-na Stelescu iubiau tot așa de mult pe fetele Fluvianu, cum și părinții acestora iubiau pe Lucreția.

D-na Fluvianu, care primise o creștere îngrijită, era femeia de merit: se ocupa singură cu instrucțiunea fetelor, dându-le în toate zilele lecțiunii, pe care scia să le facă plăcute și tot-d'o-dată folositoare. Și, fiind-că Lucreția avea cea mai viiă dorință pentru învățatură, o invită să asiste și dinsa la lecțiunile din familie, ceea-ce fata primi cu multă plăcere și recunoștință.

Cât despre Aurelia, ea se ducea foarte rar în familia Fluvianu, și atunci mai mult în silă, de cât de plăcere. Acestei fete pretențioase, atâta rău îi făcuse rătăcierea ce i-se arătase la început, în cât simțea o adevărată ură către familia Fluvianu. Pe de altă parte, fiind-că purtarea și convorbirea ei nu erau cătuși de puțin atrăgătoare, nici familia Fluvianu n'o invita de cât de politețe.

Între acestea, Aureliei i-se deschise o altă casă, unde găsi o primire ce-i lăsa foarte mult vanitatea: casa d-nei Tufescu, care de asemenea se învecina cu a părinților ei. De și d-l Stelescu nu privi cu plăcere astă înțiprietenire, totuși nu fu în stare s'o desbare de relațiunile cu acea familie, pe care o credea vătămătoare fiicei sale. Fetele d-nei

Tufescu, crescute într'un pensionat de modă, se deprinseseră cu luxul. Stând tótă ziua la oglindă, nu se preocupaŭ de cât de gătélă, de balurî şi alte petrecerî. Stimaŭ numai ceea-ce bate la ochi şi erau cu totul mărginite în cunoscînţele cele mai simple, pe care chiar unuî ţeran î-ar fi fost ruşine să nu le aibă.

Aurelia intră în acéstă societate, unde se afla în adevăratu-î element. Nemintósele-î amice îi repetaŭ neconţenit că este fórte frumósă, că nu-î mai lipsesce nimic ca să placă orî-cuî. Ea se întorcea a-casă cu capul infumurat de asemenea idei vătămătóre, gândindu-se numai la lux şi la gătélă. În-deşert Lucreţia îi făcea observaţiuni înţelepte şi-î punea în vedere pericolul la care se expune, luându-se după nisce cuvinte seci, care puteau s'o nenorocéscă. Aurelia nu vrea nici chiar să audă consiliile soră-sei, pe care în batjocură o numia *mica moralistă*; căci, de câte-orî Lucreţia deschidea gura ca să-î comunice vre-o idee folositóre, ea îi întorcea spatele şi o părăsia fără s'o asculte, fără să-î răspundă.

Peste puţin neînţelegerea dintre amândouă deveni şi mai mare, fără să fiă de vină Lucreţia, care era un model de bunătate şi de blândeţe. Adesea ea plângea cu lacrimi, vedënd récéla ce-î aréta

soră-sa, precum și înăsprirea inimii ei; dar acesta n' o împedica nici-de-cum s' o iubescă cu căldură.

În mai multe rënduri Aurelia simțise dorința să se scape de această tiraniă nesuferită, căci ast-fel numia ea înțeleptele consilii ale Lucreției. În cele din urmă i-se împlini și această dorință cu următoarea ocasiune.

D-l Fluvianu se hotărise să plece în Elveția, unde voia să rămână cât-va timp, pentru completarea educațiunii fetelor; și fiind-că iubia pe Lucreția ca pe o copilă a lui, propuse părinților s' o iea și pe dinsa. Explicându-le folósele ce-ar rezulta dintr' o asemenea combinațiune, nu întîmpină nici o greutate ca să le dobândescă consimțimentul. D-l și d-na Stelescu ar fi dorit ca și Aurelia să facă acea călătoriă; dar, fiind-că ea se tot retrăsese de familia Fluvianu, nu mai era de gândit la o asemenea întreprindere; de aceea nici nu mai deschiseră vorbă despre dinsa.

Lucreția ajunsese de opt-spre-dece ani și, în privința înțelepciunii, era destul de matură. Ea fu coprinsă de nespusă plăcere, vedënd pregătirile pentru o călătoriă, pe care de mult o doria în tăcere; căci modestia-î era așa de mare, în cât n' ar fi cutezat nici-o-dată să propună părinților ca s' o lase să plece cu familia Fluvianu. Cu tóte astea, a-

propiindu-se minutul plecării, simți în suflet o mare turburare, căci se despărția pentru prima-óră de părinți, pe care-ı iubia din tótă inima. Acéstă idee o făcea să plângă, și abia o mai liniștia cugetarea că soră-sa și fratele-ı mai mic rămân cu dinși.

Cu câte-va zile înainte de plecare, vedénd pe Aurelia mai dispusă ca s'ó asculte, ó îndemnă din nou să rupă relațiunile cu fetele d-nei Tufescu, a căror ușurință de caracter era criticată de tótă lumea. De astă-dată însă Aurelia nu se mulțumi să răspundă cu récélă la înțeleptele-ı consiliı, ci ó muștră cu asprime că-ı defaımă amicele, pe care le privia ca singurele ființe ce se interesaı de dinsa și care ó iubiaı cu sinceritate.

— Heı, Aurelio, dise Lucreția plângénd, cum te poți tu amăgi atáta despre simțimintele mele! Nu voiı să defaım pe aceste domnișóre nenorocite, pe care ași dori să le pot face mai înțelepte; dar mă tem ca nu cum-va, atrágéndu-te în rătécirea lor, să-ți compromită viitorul. Chiar de pe acum iéu séma că te-aı făcut să ți-se impetréscă inima, că aı aruncat între noi séménța desbinării, căci cam de mult n'am mai aúdit ó singură vorbă dulce din parte-ți. Tot-d'a-una te adresezi către mine cu mândriă și cu asprime. Cum ai mai putut sta alături și de vorbă cu acelea, care, neavénd cătuși de

puțină generositate, luaă în ris pe soră-ta, fiind-că natura nu ți-a dat frumusețe? Și cum te-a lăsat cugetul să te asociezi la acele batjocuri? Nu crede că m'aă atins vorbele lor, căci nu pun nici-un preț pe dinsele; dar mi-ar fi plăcut să ved că nu împărtășesci și tu asemenea idei, asemenea simțiminte. Acéstă purtare din parte-ți mi-ar fi probat că ele nu ți-aă corupt inima. Dea Dumneđeu să nu te amăgesci a pune atâta temeiă pe frumusețe, o favóre trecătoare, care adesea ne face vieța nenorocită! Atunci ai trăi mai în liniște, și nici o rățecire nu ți-ar mai invenina tinerețea.

— Nu-ți înțeleg de loc muștrările, îi răspunse Aurelia aprinsă de mânia, mai cu sémă acum, când nu sunt de loc dispusă să ascult necurmata repetire a acelorași observațiuni. Sciă eă mai bine ce se cuvine să fac. Vedă de tine și nu-mi mai duce grija: étă ce-ți recomand pentru ultima-óră.

Lucreția plecă cu lacrēmile în ochi și suspinând; era convinsă mai mult ca tot-d'a-una că nu mai e cu puțință nici-o îndreptare pentru soră-sa.

VI.

*Frumusețea nu e de ajuns pentru fericirea
unui soț.*

Trecuse două ani de la plecarea Lucreției în

străinătate. Într'o di părinţii ei primiră din partea d-lui Fluvianu o epistolă, care-î puse în deplină mirare, dar care umplu de invidiă inima Aureliei. Printr'acea scrisore d. Fluvianu ruga pe d-l şi d-na Stelescu să consimţā la căsătoria Lucreţiei cu fiul lor Mateiū, care, după ce-şi terminase studiile în Italia, unde se afla de mai mulţi ani, venise acum la Geneva spre a se întorce cu toţi în Patriă.

« Amāndoī îşi sunt simpatici, ōicea d-l Fluvianu terminādu-şi epistola; amāndouī sunt demni unul de altul. Despre zestre Mateiū nici nu vrea s'audă, fiind sigur că va fi în stare să-şi întreţină familia prin munca-ī onestă. Am simţi mare plăcere, când aţi incuviinţa şi d-vóstră o însoţire, care va fericī pe amāndoī copiii nostri. Dacă puteţi, veniţi să-ī cununăm cu bucuriă. »

Se înţelege de sine că părinţii Lucreţiei consimţiră cu cea mai mare plăcere la căsătoria fiicei lor cu un tiner nu numai avut şi învăţat, ci şi dotat cu însuşirile cele mai fericite, cu talentele cele mai distinse. Ei răspunseră că nu pot întreprinde o călătorie atât de lungă, dar că bine-cuvinteză pe iubii lor copii, aşteptāndu-ī cu nerăbdare.

Ceremonia căsătoriei fu celebrată în Geneva, şi după trei luni călătorii se întorseră în Ţeră. Familiile se simţiau fericite prin înrudire, iar tinerii fericii prin iubire şi stimă reciprocă.

Aurelia, spre a-și mai domoli mâhnirea ce o chinuia pentru că soră-sa se măritase așa de repede și mai 'nainte de dinsa, dicea adesea către ușuraticile-î amice :

— Sunt sigură că bărbatul soră-meî trebuie să fiă o adevărată pocitură, un monstru de uriciune; căci alt-fel, fiind avut și instruit, n'ar fi luat de soția p' o urită ca Lucreția.

— Fac prinsóre, răspundea Veta, că acest mire are o cocșă'n pept și alta'n spate, ca o paiată, și apoi trebuie să fi fost nerod sau nebun, ca să-î rămână inima la o slută ca dinsa.

— Spre a-î completa calitățile, adause Victora, eu ȕic că schiöpătă, de nu-î va fi lipsind chiar cu totul un picior. Heî drăciă ! Ce-o să mai rîdem d' o așa curiosă părechia ! Bine, dău, că această căsătorie ne dă ocaziune să petrecem fără multă chiel-tuială !...

După ce călătoriî ajunseră în comuna Fluvieni, proprietatea familiei, Mateiî se grăbi a-și lua soția și a se duce la socri, spre a le arăta respect și mulțumire. Aurelia, când îl vedu, fu cât p' aci să leșine de pismă, căci tînerul Fluvianu era cel mai frumos din căți veduse vr' o-dată.

— Cum e cu putință ca un om atât de frumos să alégă de soție o femeie așa de urită ca Lucreția ? ! repeta dinsa cu nemintósele-î amice.

— Trebuie să fi fost fermecat, dicea una: altfel n'ar fi făcut o asemenea nerođiă.

— Se înțelege, soro, că n'a fost în mințile lui! adăuga alta.

Ast-fel fiă-care din ele își exprima mirarea ce-î cauza fericita sórtă a Lucreției. Și era ușor de înțelese că, sub vélul ironiei, se ascundea invidia și ura ce le frământău. Ca nisce femeii înfumurate de frumusețea lor, care nu puneau preț de cât pe calitățile esterióre, nu puteau pricepe cum un om ar fi fost în stare să iubească o persoană, căreia natura îi refusase frumusețea exterióră. Pentru dinsele, virtutea și modestia, deșteptăciunea firéscă și instrucțiunea nu prețuiaă nimic. Aceste însușiri ascunse nu le băteau la ochi atât de mult ca o figură frumósă, ca un mijloc subțire saú ca o mână delicată.

Mateiú nu era nici fermecat, nici nebun; ei un tinér de bun-simț și de spirit, care nu ținuse la frumusețe, când fusese vorba să-și alégă o soțiă. Blandețea, onestitatea, modestia și talentele Lucreției îl făcuseră s'o stimeze, s'o iubească și s'o iea în căsătoriă. Era din micul număr al celor ce pun mai mult preț pe un suflet bun, de cât pe zestre saú pe un corp frumos: scia că frumusețea este trecătoare, pe când virtutea și modestia sunt neperitóre.

Deplina lor fericire făcea bucuria familiei Fluvianu, care bine-cuvînta neîncetat ziua când veduseră pentru prima-ora pe Lucreția, devenită acum cea mai scumpă podobă a casei lor. Erau mândri de așa nuroară înțeleptă și încântați de Mateiū, pentru-că sciuse să-și alégă o ast-fel de soția.

VII.

Frumusețea nu face fericirea.

Căsătoria Lucreției cu Mateiū rănise atât de mult inima invidioasă a Aureliei, în cât ea nu se mai putu vindeca nici-o-dată. Singura-î ambițiune era să se căsătorească, daca nu mai bine, cel puțin tot ca soră-sa. Ar fi fost mândră să aibă un soț, care să-î împlinască toate gusturile și ast-fel, prin luxul ei, să înfrunte simplitatea familiei Fluvianu.

Mai mulți tineri, atrași de frumusețea ei, veniseră s'o cêră în căsătoria; însă ea refusase pe unul, sub pretext că nu era destul de avut; pe altul, pentru-că nu era destul de frumos; pe un al treilea, fiind-că, de și avut și frumos, era neguțător, pe când ea ar fi dorit să fiă funcționar și de viță mare. Ast-fel, respingând pe toți, aștepta mereu pe soțul viselor ei, care să pótă satisface ușuraticu-î

sufflet şi s'o rădăce mai presus de soră-sa. Dar din nefericire nu se presintă nimeni, care să'mplinască toate aceste condiţiuni, şi ast-fel Aurelia inaintase mereu în vîrstă, fără a se mărita.

Rumenéla fetei începu să-î dispară, ochii îşi perdură vioiciunea, iar ca culme la aceste neajunsuri, care-î striviau inima de durere, perdu şi câţi-va dinţi. Surisul ei, odiniórá atât de graţios, care lăsa să i-se vadă două şiruri de dinţi albi ca mǎrgăritarul, acum îşi perduse tot farmecul. Spre a-şi ascunde dinţii ce-î lipsiau, vorbia tot-d'a-una cu buzele strinse, ceea-ce-î da o înfăţişare neplăcută. Întrebuinţarea dinţilor falsi, mijloc la care recurse mai în urmă, o făcea chiar ridiculă.

Pe de o parte pierderea frumuseţii, pe de alta fericirea de care se bucura soră-sa, o aduceau la desperare. Petrecea nopţi întregi plângend, ceea-ce contribui şi mai mult a o face urită şi a-î sdruncina sănătatea. Frumosul ei păr, altă-dată negru ca pana corbului, începu să-î cadă şi să albescă; slăbise şi se vestejise cu totul, ast-fel că la trei-deci şi cincî de anî părea a fi de cincî-deci şi mai bine.

În acéstă tristă poziţiune, nimeni nu se mai presintă ca să-î eeră mâna. Mulţimea admiratorilor, care odiniórá se întreceau să-î placă, dispăru d'o-

dată cu frăgețimea ei. Și, fiind-că nu îngrijise să dobîndescă cunoștințe folositoare, prin care să pótă deveni plăcută, acum când frumusețea-î dispăruse, nu-î mai rămase nimic din ceea-ce odinioară o făcea să fiă admirată. De aceea nici nu cuteza să mai éasă în lume, de cât cu mare sfială. În adunările pe unde mergea, abia i-se adresa și ei câte o 'ntrebare. Din și în și era mai nemulțumită; iar purtarea-î desprețuitoare, la care nu i-se luase séma când era frumoasă, acum contribuia și mai mult s'o facă urită.

Peste puțin îi muriră părinții, lăsându-î o avere cu mult mai mică de cum s'ar fi așteptat cine-va, căci de cât-va timp afacerile familiei Stelescu mer-seseră foarte rău. Ast-fel, cu mica moștenire ce i-se cuvenia la împărțirea averii părintesci, ea abia putea trăi într'un mod onorabil. În cele din urmă, frumoasa și mândra Aurelia d'altă-dată rămase fată bătrână, urită, ignorantă, supărătoare, desprețuită de toți ómenii onesti și bine crescuți; căci ocupa-țiunea-î de căpeteniă era să defaima neîncetat per-sónele ce-o inconjura și care erau mai fericite de-cât dinsa. Cu drept-cuvînt dar lumea se feresce de asemenea persóne, care-și găsesc mulțumirea nu-mai în a defăima pe alții. Societatea lor este cu atît mai periculósă, cu cât ei ascund tot-d'a-una

sub vëlul glumelor săgețile inveninate cu care rănesc pe toți câți nu împărtășesc uritele lor sentimente. Dacă intri în relațiune cu ast-fel de ființe, te deprinzi pe nesimțite cu defăimarea. Ca și dinșii, sfășii fără cruțare chiar pe cei mai buni amici, în loc de a fi indulgent și d'a căuta să acoperi micile lor defecte.

Lucreția, din contra, fu așa de fericită, cum merita: ea avu mai mulți copii frumoși, pe care-î crescú înțelepțesce și-î deprinse a nu vedé frumusețe de cât acolo, unde se află o inimă bună, un suflet nobil, o minte inavuțită cu plăcute și folositoare cunoscințe.

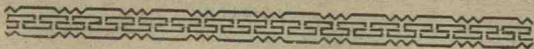
Veta și Victora, cele două vechi amice ale Aureliei, se măritaseră, dar nici-una nu-și găsisé fericirea. Ca zestre dedeseră soților frumusețea corporală, de care erau înzestrate; dar când ea fu vestejită de anî, și mai cu sémă prin desfriul lor pentru lux și plăceri, ne mai avënd prin ce să le captiveze inima, fură desprețuite. Iubirea dispăru, uriciunea caracterului lor se arëtă în tótă goliciunea și le făcu să devină nesuferite. Ele nu scutiră nici pe Aurelia de defăimări, ci o răsplătiră cu prisos pentru pisma ce le arëtuse și lor, vedëndu-le căsătorite, pe când ea rămăsese nemăritată. Așa sunt legile firii: societatea celor răi mai

nică-o-dată nu ține mult. Când nu mai pot vătăma pe alții prin calomni, încep a se defăima între dinși, și ast-fel aduc servițiul celor buni, căci îi răsbună de răutatea lor.

Florică și Cornelia, cumnatele Lucreției, avură din contra o sôrtă fericită, pe care o datoriau virtuților și frumoșei lor purtări. Ele găsiră soți demni de dinsele, care-și deteră tótă silința ca să le facă fericite. Amiciția lor pentru Lucreția, pe care cu drept-cuvânt o priviau ca soră, ajunse din ți in ți mai intimă, și cu toții formară ca o singură familie, unită prin legătura cea mai strinsă a meritului și a virtuții.

Lucreția, mișcată de compătimire pentru pozițiunea soră-sei, în mai multe rânduri îi propuse să locuiască la dinsa. Aurelia însă refuză cu răcelă. Invidia, care-î rodea inima, o făcu să prefere singurătatea în locul pedepsei de a fi martură la o fericire, de care s'ar fi putut bucura și dinsa, dacă ar fi fost mai puțin vanitôsă. Nefind în stare a se căi de uritele-î purtări, muri fără să fie plânsă de nimeni, precum viețuise fără să fi fost stimată de ômenii onestî.

MARGARITELE

Dómna Murgénu, mamă virtósă și înțelptă, se preumbla într'o ȃi pe livedea proprietății, însoțită de fică-sa Maria, copilă drăgălașă, îmbrăcată cu o rochiă albă și cu pălărie de paie. Era o frumósă ȃi de primă-vară și livedea începuse a se împodobi cu miș de floricele.

— Ce senin e aȃi și ce albastru e cerul! ȃise Maria. Căt e de plăcută și de verde câmpia, presărată de la o margine la alta cu nenumărate flori! Cum bunul Dumneȃeu a sciut să înfrumuseȃze tot ce a făcut!

ȃicând acestea, Maria se plecă jos și începu să culégă câte-va flori, apoi adause:

— Ce frumoșe sunt aceste floricele, fórte frumoșe! Micul cerc din miȃloc e galben deschis și foiȃele albe il încungióră ca nisce raȃe. Ia uit'-te, mamă: marginea florilor e cam roșétică și maș la vale sunt boboci verȃi, albi și rotunȃi ca nisce mărgăritare. Se numesc *flori de livedi*, dar tóte

florile de prin livezi se pot numi ast-fel. Spune-mi, rogu-te, n'aũ și altă numire ?

— Ba da, răspunse mamă-sa. La noi se chiamă *flori frumo se, p r lute, b nute, b nutei*, fiind-că sunt dr gu e și rotunde ca nisce b ni ori; in unele  eri despre apus, *flori-de-lună*, fiind-că infloresc in t te lunile anului, afară numai daca p m ntul ar fi acoperit cu nins re sau cu ghia ; apoi se mai numesc și *flórea-g scii*, pentru că l starele-  fragede sunt hrana cea mai plăcută a bobocilor de g sc ; infine, prin mai t te  erile de m d -nopte se numesc in genere *florile modestiei*.

— Florile modestiei?! Ei, ce curios nume! Dar cum și de ce li s'a  is a a!

— Nu pr  sunt sigură in astă privin ; cred ins  că acéstă frumo s  numire li s'a dat pentru-că sunt simple, fără pretensiune și tot-d'o-dată f rte plăcute. Ele ne pot servi ca exemplu in ce privesc gătela nóstră; par'că ne-ar  ice să iubim cumpătarea și simplitatea. U t'-te: n'aũ alte nuan e de c t galben și alb, amestecat cu ro ior, cum e ti gătită și tu ast di cu rochiă albă, cu p l ri  de paie galbene, c'o panglică ro etic , care te prind mai bine de c t colorile b t tore la ochi. Doresc să- i placă intru t te simplitatea ce cu plăcere v d in portul t u, ca ast-fel să fii și tu o flóre a modestiei!

Maria îi promise : apoi, după câtă-va gândire, duse :

— Sciî, mamă, că în grădină avem numai legumi și nici o flóre. Îmi dai voiă să iaü câte-va rădăcini, ca să le sădesc în răzorul dat pe sémă mea ?

— Cu plăcere, răspunse mamă-sa, fiind-că sunt nu numai frumóse, ci și folositóre : cu frunțele se póte face salată și alte mánări ; iar florile, fiă próspete, fiă uscate, se întrebuintéză ca doctoriă pentru rēcélă și alte bóle. O cunoscută a mea, care suferia de pept, și-a recăștigat sănătatea, bénd zéma acestor frunzulițe. Așa dar, sunt și plăcute și folositóre, dându-ne o nouă lecțiune, de care se cuvine a ne folosi tot-d'a-una !

A doua zi Maria se duse ierăși la livede, scóse din pământ mai multe rădăcini, la care bobocii nu se deschisese încă, și le sădi regulat în grădiniță, cum văduse pe mamă-sa rėsădind varđa și salata. Pământul era priincios și ea le cultivă cu multă îngrijire : le săpa adesea, le smulgea ierburile ce-ar fi putut să le năbușescă, și le uda regulat, când nu ploia mai multe zile d'a-rëndul.

Când bobocii lor se deschiseră, Maria rămase în mirare, vădându-le cu mult mai frumóse de cum erau în livede. Acum nu mai aveaü foițe albe împrejur, iar cercul galben devenise mai mare și ro-

șior saū roșu-închis ; colorile și formele lor erau cu totul schimbate și mult mai frumoșe. Maria alergă îndată la mamă-sa :

— Vino, te rog, mamă, vino să veđi ce bine le merge floricelelor mele. N'o să le mai cunosc, atât s'aū făcut de frumoșe ; par'că sunt de catifé.

— Aī dreptate, ăise mamă-sa. Étă de ce, când iaū o ast-fel de schimbare, se numesc *catifelute*. De aci se vede cât póte cine-va să înfrumusețeze și să perfecționeze planta cea mai simplă, prin îngrijire și cultură.

Maria, încântată de acéstă prefacere, se duse în livede să mai ia câte-va rădăcinī, pe care, plantându-le iarășī în grădiniță, le cultivă cu mai multă îngrijire de cât pe cele d'ântăiū. Atunci luară o nouă schimbare: cercul galben din miđloc dispăru și foițele albe, ce-l încongiuraū, luară tot felul de fețe: unele rămaseră albe ca néua, altele deveniră roșioare, încât, vėđându-le cine-va din depărtare, le-ar fi luat drept nisce trandafirași din cei mai frumoși.

Maria, mult mai mirată de cât antăia-dată, alergă iarășī la mamă-sa, sărind de bucuriă :

— Mamă, mamă, vino să veđi ceva și mai noū. Uite, ce minune! Eū cred că, dac'ași merge înainte cu îngrijirea, le-am vedé cu mulțime de colorī felurite.

— E pré cu putință! răspunse mamă-sa. Încă de mult grădinarii, cultivând florile de câmp, le-au adus în starea în care le vedem astăzi mai în toate grădinile; căci, prin îngrijire și stăruință, se pot înnobila și perfecționa toate produsele naturii. Tot așa e și cu arborii și cu fructele. Cele mai multe din plăcutele flori, ce se văd prin grădinile noastre; sunt umile flori de câmp cultivate, iar fructele cele mai gustoase provin din arbori care altă-dată produceau numai fructe sălbatice. Dumnezeu răsplătesce pe omul inteligent și muncitor, făcându-l Domn al naturii. Și apoi chiar omul n'ajunge la perfecțiune, decât tot printr'o educațiune îngrijită și înțeleptă. Păcat însă că atâtea mii de copii nu se pot îmbunătăți așa de lesne ca florile; păcat că mulți dintr'inșii, prin neascultarea și nesupunerea lor, fac nefolositoare toate trudele ce-și dau cineva ca să le procure o bună-crescere! Cugetă dar, fata mea, la educațiunea ce mă trudesce a-ți da, și folosește-te de dinsa.

Florile Mariei crescură și se perfecționară din zi în zi. Răzorul se acoperi ast-fel, că se asemăna unui postav verde cu mii de stelișore. Vădând dar că le merge atât de bine, ea creșu că nu mai e trebuință să le îngrijescă și să se mai ocupe de dinsele. Mare-i fu însă mirarea, când le vădu pi-

pernicindu-se pe nesimțite, perdându-și vioiciunea colorilor și devenind cum erau pe când le scosese din livede.

— O! ce rău imi pare, dișe ea; nici-o-dată n'ași fi crezut ca aceste flori, pe care le-am îngrijit cu atâta stăruință și care atunci mi-au produs multă bucuriă, să mă facă acum a simți atâta mâhnire! Ia spune-mi, mamă, de ce nu le mai merge bine?

— Causele acestei schimbări, răspuse mamăsa, sunt lesne de înțeles. Mai ântâiu le-ai îngrijit foarte mult; apoi le-ai lăsat nesăpate, neudate și neplivite, ca pe câmp. Numai prin îngrijiri stăruitoare puteau să prospere; alt-fel per saū se sël-bățesc. Veđi tu? Așa se întimplă și cu ómenii. Orí cât de bună educațiune ar primi cine-va în copilărie, dacă mai târđiū nu e îngrijit, dacă e lăsat în voia întimplării, degeneréză, se perde. Nu te mâhni dar dacă și acum gădesc de cuviință să-ți arēt greșelele și chiar să te mustru câte-o-dată. Neapărat că, de când ai strămutat aceste flori în grădină, ai mai crescut și tu, ai devenit mai serioasă, mai cu minte; cu tóte astea ai încă trebuință de neadormita priveghiere a mamei tale și de consilii înțelepte. Caută dar să fii tot-d'a-una supusă și ascultătoare, dacă vrei să nu te schimbi și tu ca aceste flori. Dar mai e și altă causă, care le-a fă-

cut rău: răzorul tău e în apropiere de locul destinat pentru spălatul rufelor, unde cresc mulțime de flori sălbatice. Ómenii cu experiență ne incredințeză că amestecul unor asemenea buruieni cu florile cultivate le aduce vătămare și le face să de înapoí cu timpul. Acéstă observare ne amintescé invěțătura morală că trebuie să ne ferim de ómenii stricați și corupți, căci urita lor societate strică bunele moravuri. De aci poți vedé iarăși, scumpa mea, că Dumneđu creând universul, în părintésca-í îngrijire a răspândit pretutindení cele mai bune lectiuni, care pot fi de mare folos omului înțelept.

Din acea ți Maria incepu din noú să-și cultive florile cu indoiță ardóre, și peste puțin avu bucuria de a le vedé îndreptându-se și devenind din ți în ți mai frumoase. Tot-d'o-dată, vrénd să nu rămână mai pre jos de dinsele, depuse și ea mai multă luare-a-minte de cât pên'aci la consiliile mame-seí, spre a se folosi de dinsele. Ferindu-se dar cu îngrijire de tot ce í-ar fi putut corupe inima, deveni înțeléptă, virtuosă și ajunse la o perfecțiune cu mult mai minunată de cât florile răzorului eí. Tocmai atunci recunoscú dinsa, cu viă mulțumire, tot folosul buneí educațiunii ce i-se dedese. De aceea, când veni țiúna numelui mame-seí, Maria o duse

în grădiniță și-î arătă numele format cu cele mai frumoase flori, de mâna ei sădite și aședate.

— Scumpă mamă, dișe Maria, îngrijirea ce ai avut pentru crescerea mea a fost cu mult mai os-tenitoare și mai însemnată de cât silința depusă de mine pentru cultura florilor. Prosperarea lor mî-a răsplătit acéstă silință, însă cum așî puté eu să fiu mai puțin simțitoare de cât dinsele! Primesce dar acest mic semn de adâncă recunoscință pentru tóte grijile și supărările ce ți-am causat!

Muma, mișcată de bucuriă, strinse în brațe cu lacrimi de înduișare pe copila-î atât de înțelptă, de modestă și de recunoscătoare.

— Să scii, fata mea, că aceste flori cultivate de tine cu atâta îngrijire și care ți-au însuflat lec-țiuni folositoare, le voiñ numi de aci nainte, în onó-rea ta, *florile Mariei*.

— Ba nu! răspunse Maria; să pórte numele d-tale, cum se vede scris aci: să le dișem *Margarite*.

De și muma le numia neîncetat *florile Mariei*, Maria însă, și cu dinsa veciniî, apoi mîi tótă lu-meă, le dișeră *Margarite*, nume care l'añ păstrat pênă astăzi.

MIOSOTUL¹

Irina era o fată foarte bună și miloasă pentru totă lumea. Făcea cămăși și vestminte pentru orfanii, trimitea demâncare bolnavilor și adesea le-o ducea chiar dînsa; într'un cuvînt se simția fericită de câte ori putea veni în ajutorul vr'unor nenorociți cu baniî ce-î da mamă-sa pentru micile ei plăceri. Cu totă acéastă bunătate de inimă, ea aducea câte-o-dată și óre-care nemulțumiri aceloră cu care era în legătură, căci avea defectul d'a uita foarte lesne ceea-ce promitea. Ast-fel în Pîtescî, ca și la moșiă — unde se afla acum cu părinții ei — se întimpla adesea să-și chieltuiéscă baniî pe lucruri de care n'avea nici o trebuință; și, când vr'un să-rac îi cerea ajutor, se málhnia că risipise cu neso-

1. Flóre, care crește fără cultură pe câmp, și mai cu sémă pe marginea rîurilor. Are cincî foițe albastre ca cerul, iar staminele-î saú cerculețnl din intru e galben strălucitor. La cele mai multe popóre din Europa, mai ales la Germani, e cunoscută sub numele de: «*Nu-mě-uita.*»

cotință o sumă care aceluî nenorocit î-ar fi fost atât de folositore. Une-orî nu-și mai aducea a-minte de florile ce împodobiaă ferestrele casei și a căror îngrijire îi era incredințată, ast-fel că, ne-find udate la timp, se vestejiaă adesea, spre marea mâhnire a mame-sei. Alte-orî uita să dé demân-care canarului, ea care cu nici un preț n'ar fi voit să facă nimenuî nici cel mai mic rău.

În același sat și aprópe de casa părinților ei, locuia Sofia, o copilă fórte săracă. Tată-sëu, căpi-tan Dragomir, oștén de merit, fiind nevoit a-și pă-răsi serviciul din cauza ranelor primite în luptele cu Turcii, se retrăsese la țéră, unde spera să vie-tuiéscă mai economic cu mica-î pensiuine; însă, din împrejurări nenorocite, n'o primise aprópe de un an de ȓile. În acéstă trista pozițiune, Sofia, unica-î fiică, lucra ȓi și nópte, ca să-și susțină părintele. Din nefericire, cusătura nu-î aducea vr'un câstig mare.

Irina avea și stimă și iubire pentru Sofia: ade-sea îi da de lucru, pentru care-î plătia destul de bine; o ajuta din când în când și neîncetat o nu-mia surată. Totuși, prin caracteru-î nēingrijitor, de multe-orî nemulțămia și pe acéstă bună amică. Étă o împrejurare.

Mama Irinei fiind odată greū bolnavă, i-se adu-

sese din oraş un doctor renumit ca s'o caute. Irina promisese că-l va duce să vadă şi pe tatăl Sofiei, care suferia de vechile-î rane; dar medicul plecă fără ca ea să-şi amintescă despre promisiune. Când vădu pe Sofia venind la dinsa, atunci simţi o adâncă mâhnire, îi ceru iertare cu lacrimile'n ochi, dar era pré târziu ca să mai întórcă inapoî pe medic.

Altă-dată Irina, dorind ca Sofia să-î ajute la cusutul unei perine, pe care voia s'o dé mame-sei pentru diua numelui, se duse la dinsa şi-î arată desémnul ce făcuse. Sofia o felicită pentru îngrijirea şi frumuseţea lucrării, apoî adause :

— Cusătura n'o să fiă anevoiósă, dar ar trebui să mă duc eü in oraş, ca să cumpër mëtase şi să aleg colorile de care avem nevoieä.

— Cât m'ai îndatora, dragă suriórá! În lipsa ta, voiü ingriji să prepar demâncarea tatălui têu şi să î-o duc chiar eü.

Sofia se încreðu şi plecă in oraşul vecin.

Între acestea, întimplându-se să vină nisce musafirî in familiä, Irina, absorbită de acéstă visită, nu-şi mai aduse a-minte de însărcinarea ce-şi luase. Bietul căpitan, nefiind in stare să ésä din casă şi neputënd să-şi procure nici un ajutor, căci toţi locuitorii satului se duseseră la câmp pentru cositul

fênului, fu nevoit să mănânce numai pâne cu apă.

A doua-zi Irina se duse în sat cu două fete, amice ale ei, ce veniseră de cu séra, și zărind pe Sofia, care întindea pe ierbă o trâmbă de pânză ca să se nălbescă, își aduse a-minte de promisiunea ce-î dedese și alergă la dinsa cu obicînuita-î voioșă. Sofia nu-î făcu nici o muștrare, față cu cele două străine; însă, fiind-că doria să-î dé o mică lecțiune, le pofti pe tóte în grădină. Aci se minunară de frumusețea trandafirilor și de miosotele drăgălașe ce cresceau pe marginea riului; apoi Sofia le duse în odăița ei, a cărei curățeniă le atrase fórte mult atențiunea. După dorința Irinei, le arătă mai multe cusături d'o rară perfecțiune și, pe când ele admiraau lucrul, Sofia se duse în grădină, făcu două buchete de trandafiri, pe care le presintă străinelor, și unul de miosote, împodobit cu ierburi mirositoare, pe care-l oferi Irinei. Acésta, înțelegând ce voia să-î arate Sofia, adică «*nu-mă-uita*», îi mulțumi în adâncul inimei de purtarea ingenioasă cu care o muștra pentru caracteru-î lesne-uitător.

— Să trăiesci, surată, dișe ea, că scii de minune să alegi florile ce-mi convin!

Și, roșindu-se, puse mănuchiul la sín.

Irina și cele două fete se'ntórseră a-casă. In-

trând cu dinsele în camera ce le era destinată, puseră toate buchetele de flori pe ferăstră, într'un vas cu apă prospătă. După câte-va zile, Irina, ducându-se din întâmplare în acea cameră, vădu că amicele ei, la plecare, își luaseră buchetele, pe când al ei se afla tot acolo, căci îl uitase cu totul. Mare-î fu însă mirarea, vedând că toate ierburile dinprejuru-î se uscaseră, pe când florile miosotului își păstrasera frumoasa coloră albastră, cu frunzele verzi și vesele, ca și cum ar fi fost culese chiar în momentul acela.

«Cum se poate, își diise ea, ca în acest pahar, unde nu e nici o picătură de apă și unde toate cele-l-alte ierburi s'aũ uscat, numai aceste flori-cele să se păstreze atât de bine?!»

Atunci începu a se uita la dinsele mai cu luare-a-minte și mare-î fu surprinderea, când vădu că acele flori nu erau naturale. Sofia, care lucra cu îndemănare flori artificiale, făcuse într'adins mă-nuchiul de miosot cu atâta măiestriă, încât se puteau lua drept flori naturale.

«Buna mea amică, diise ea atunci, te înțeleg și ai mare dreptate. Aveam trebuință de aceste flori, ca să-mi reamintesc tot-d'a-una datoria și promisiunile date; căci, nevestejindu-se nici-o-dată, îmi vor repeti neincetat: *nu-mă-uita!* Nu, draga mea,

nu te voiŭ mai uita, ŝi chiar de acum voiŭ căuta să-mi îndreptez purtarea!»

Luă dar florile, le puse într'un mic vas poleit, apoi se duse la Sofia, îi mulțumi de iscusita-î lecțiune, o felicită pentru perfecțiunea lucrului și-î duse, față cu bătrânul căpitan:

— D'acum înainte, de câte-orî voiŭ promite ceva, o să pun florile tale pe masa-mi de lucru, de unde o să le iaŭ numai după ce-mi voiŭ fi implinit promisiunea.

— Bine, foarte bine! strigă Dragomir. Eŭ, când voiŭ să-mi reamintesc ceva, pun o bucățică de hârtiă în tabachieră. Un caporal al meŭ, în asemenea casuri, făcea un nod la colțul batistei. Dar, pentru o fată ca dumneata, florile sunt mult mai nemerite. De aceea mă tot gândesc și-mi place ideea ce-aŭ avut unii să alégă miosotul, cea mai drăgălașă flóre de câmp, drept emblemă a suvenirii ș'a amicitiei, dându-î numele dulce de: «*nu-mă-uita*». Ca cine-va însă s'o întrebunțeze, cum faci d-ta, spre a-și reaminti datoriile de binefacere, acesta mă incântă și mai mult!

Irina își ținu cuvântul, iar miosotul deveni un isvor de fericire, atât pentru scăpetați, cât și pentru dinsa. Ast-fel, de câte orî uita trista pozițiune a vr'unui bolnav, aceste floricele o făceau să a-

large în ajutorul lui. Dacă iarăși îi scăpa din memoriă vr'o afacere, îndată se punea la lucru și o termina. Ast-fel înlătură mulțime de supărări și de nemulțumiri.

Mamă-sa, observând această schimbare, o întrebă o dată :

— De unde atâta exactitate din parte-ți? Tu, care altă-dată erai așa de uitucă și neingrijitoare, acum nu mai uiți nimic! Cum ai ajuns să te îndreptezi?

Când Irina îi povesti împregiurarea cu florile de miosot, ea dispuse :

— Tu și Sofia sunteți copile foarte bune, de aceea o să vă fac și eu o mică plăcere!

A doua zi se duse la oraș și comandă unui giuvaergiu să-i facă două inele de aur, cu câte un miosot d'asupra, compus din cinci petre de safir, albastru ca cerul, și d'un topaz galben la mijloc. Când inelele fură aduse, dete unul Irinei ca încorajare :

— Iea acest inel, copila mea, poartă-l și fă cu dânsul cum ai făcut pên'acum cu florile de miosot. Îndată ce vei promite saă vei hotări să faci ceva, pune inelul în degetul arătător și nu-l schimba decât după ce-ți vei fi împlinit promisiunea. Cest-l-alt inel dă-l bunei tale amice Sofia, care l'a meritat

atât de bine. Frumósele florí artificiale, ce ți-a dat, aú fost pentru tine un dar maí prețios de cât aurul și petrele scumpe ale acestuí inel.

Irina alergă îndată la amica ei :

— De și tu n'ái nici o trebuință d'un asemenea inel ca să-ți amintesci datoriile saú promisiunile, fiind-că nici o-dată nu uiți cel maí mic lucru, pórta-l însă spre a-ți aduce aminte de amica căreia i-ái făcut un serviciú atât de mare.

— Buna mea Irină! Cine n'are trebuință să i-se reamintescă datoriile? Cât pentru noi, de câte orí ne vom arunca ochii la aceste florí de petre prețioase, să cugetăm la împlinirea unei fapte bune, să ne silim cât ne va fi 'n putință a veni în ajutorul vr'unuí nenorocit, saú a face cui-va vr'un serviciú.

Índată apoi își deteră mâna, în semn că se vor ținé de cuvint, apoi se îmbrățișară cu căldură.

— Bine, pré bine! dise căpitanul. Facă cerul ca cei-ce nu pot avé un inel atât de scump să-și aducă a-minte cel puțin a face binele, de câte-orí vor vedé frumosul miosot pe marginea riului saú pe câmp. Ast-fel acéstă modestă flóre va avé atuncí maí mult preț, de cât aurul și petrele scumpe!

Acéstă ímpregiurare avu încá un rezultat, tot așa de fericit. Pe iarnă, când timpul se înăsprise, când frumósele liveđi începuseră a se acoperi de

brumă, Irina se întorse cu mamă-sa la Pitesci. Frumosu-î inel atrase atențiunea tuturor și îndată se introduse moda de a se purta asemenea inele. Povestirea înprejurării, ce dedese nascere la facerea lor, se respândi pretutindenă și ajunse să fiă cunoscută chiar la Curtea domnăscă. Bătrânul căpitan, tatăl Sofiei, care rămăsese de atâta timp în uitare, deveni ast-fel obiectul unor nouă îngrijiri din partea guvernului: pensiunea i-se adause și, mulțumită miosotului, nu mai fu uitat ca pên'aci.

CUIBUL DE PASĂRE

D-l Sorénu, consilier la înalta curte judecătorească, avea o proprietate într'un plaiu încântător al Muscelului. În toți anii se ducea acolo să petrecă o parte din vară, să respire aerul curat de la munte și să mai scape de greutățile afacerilor publice.

Într'o vară, pe timpul vacanței celei mari, își luă amândoi copiii și-i duse la moșiă, ca să se mai răsfete la sora. Băieții, scăpați de grija școlii, nu se mai săturau de plăcerile vieții de țară; simțeau un farmec nespus alergând prin frumoasa grădină, pe poienele înverzite și prin livezile smăltate cu flori; dar, mai presus de orice, le plăcea încântătorul stufig de la spatele casei, străbătut de poțeci așternute cu nisip și în care se aflau arbori de tot felul, stejari, fagi, mestecăni, anini, etc.

Într'o zi, preumblându-se cu dinșii p'acolo, d-l Sorénu le arătă un frumos cuib de pasăre. Copiii,

apropiindu-se, vădură într'însul cinci pușori, iar alături pe părinții lor, care nu se speriară câtuși de puțin. Acésta le produse o nouă bucurie.

Atunci, ședënd cu toții pe o bancă de lemn, la umbra unui bătrân stejar, de unde vederea se întindea departe pe o vale încântătoare, le dîse :

— Să vă spun o poveste despre un cuib de pasere; cred c'o să vă intereseze, căci întîmplarea s'a petrecut chiar în aceste locuri.

Copiii își încordară tótă luarea-a-minte, iar tatăl începu ast-fel :

— Acum vr'o trei-șeci de ani, într'o frumoasă dimineță de primă-vară, un biet ciobănel, ședdu chiar sub acest stejar și începu să cânte din fluier. Din când în când, își arunca ochii la turma-i de oi, care păsceau pe livedea înflorită dintre acéstă pădurice și piriul limpede, ce se vede șerpuind colo in vale. D'o-dată étă că vede apropiindu-se de dinsul un băiat ca de doi-spre-șeci ani, frumos la față, mândru de statură, îmbrăcat fórte scump în haine de vinătoare. Era fiul unui ministru de pe atunci, care avea o moșie în vecinătate. Păstorășul, necunoscëndu-l, cređu că era al vr'unor arendași, cari vor fi venit să vîneze p'acolo.

— Bună-diua, domnișorule ! îi dîse el, scoțëndu-și pălăria.

— Ia spune-mi, băiete, se găsesc p'aici cuibură de pasări?

— Auđi vorbă! Cum să nu se găsescă?

Dac'auđi cucul cãntãnd
Și mierlița șuierãnd,

nică nu mai încape îndoială cã sunt și cuibură în pădure.

— Atuncă trebuie să știi tu vre-unul, ăse tinerul cu voce dulce.

— Da, știu unul, cel mai frumos din câte-am vădut pên'acum. E împletit așa de minunat cu fire de paie, c'ai crede cã l'a făcut cel mai îndemnatic meșter, iar pe dinăuntru e așternut cu mușchiu môle, pe care se află cincă oușore albăstruie.

— Ce lucru plăcut! Hai de mi-l arată și mie, cã doresc fôrte mult să-l văd.

— Te cred, dar nu ți-l pot arăta.

— Nu-ți cer să te ostenesci de géba. O să te răsplătesc fôrte bine.

— Se pôte, dar nu ți-l arăt.

Între acestea se apropiă și profesorul băiatului, un bărbat respectabil, pe care ciobănelul nu-l zărise pên'atuncă.

— Fii mai blând, fétul meu! ăse el. Pên'acum dumnealui n'a vădut cuib de pasăre, și ă-ar face plăcere să vadă vr'unul; te încredințez cã nică nu se va

atinge de dinsul : vrea numai să-l vadă d'apropé.

Păstoraşul, clătinând din cap, răspuse :

— Eū nu-mī es din cuvânt, nu pot să arēt ni-menuī unde e cuibul !

— Eşti pré îndărătnic, Ńise profesorul. Ar trebui să-ţi pară bine când faci plăcere altora, şi mai ales unūi fiū de ministru, proprietarul moşiei invecinate.

— O fi ! Ńise copilul. Dar nicī lui Vodă nu i-aşī arăta cuibul, că... sciū eū de ce.

— Nicī-o-dată n'am vădut un copil atât de incăpătinat ! Ńise tinărul. Cu tóte astea, avem noi destule miđlocē ca să-l facem să înţelăgă de cuvânt.

— Liniştesce-te, răspuse profesorul, mirându-se şi el de atăta îndărătnicie.

Apoī adresându-se către păstoraş, iī Ńise :

— Spune-mī cel puţin, fătul meū, pentru ce nu vrei să ne implinescī dorinţa. Spune, c'apoī te-om lăsa în pace. Nu cred să fiă cine scie ce lucru mare la miđloc.

— De ! asta v'o pot spune, răspuse el. Cuibul mi s'a arătat şi mie de vărul Dumitru, care păzescē caprele colo pe munte, şi m'am legat către el să nu-l arăt nimenuī.

— Bine, bine, înţeleg eū ! răspuse profesorul.

Apoī, ca să-i încerce credinţa, scóse punga, luă dintr'insa o monetă de aur, şi-i Ńise :

— Veđi tu galbenul ęsta? Va fi al tęu, daca ne veı arăta cuibul. Nu mai spune nimic lui Dumitru.

— Vę fńrte mulțumesc, dar de!... nu prę merge așa, că nu e cinstit să-ți calcı vorba, să nesocotescı increderea ce-ți arată cine-va. Orı o afla, orı n'o afla Dumitru, nu mę ięrtă cugetul să fac una ca asta, cānd eū și Dumneđeu scim c'ași face o necuviințā, un pęcat.

— Se vede cā tu nu sciı cāt prețuiesce galbenul ăsta. Daca l'ai schimba în banı de aramā, ai umplę o căciulā.

— Ce de bănet! đise copilul, uitāndu-se cu mirare la monetā. Bietul Tata n'ar mai putę de bucuriā, cānd m'ar vedę cā-ı aduc pe neașteptate atātea parale!

Apoi, dupā cāte-va minute de cugetare, adause :

— Iertați-mę, boierilor, iertați-mę, cā nu voiū sā cad în ispitā. Ce sā vę mai spuiū? Am dat māna lui Dumitru cā n'o sā rēmān de rușine, și omul de-trębā trebuie sā-și ținā cuvęntul; sā ne vedem sānātoși!

Cānd vru sā plece, d'o-datā se arăta sub-prefectul, care, fār'a fi fost vęđut de copil pēn'aci, auđise tńtā convorbirea. Cu fața roșiā de māniā, il apucā de mână și-ı strigā cu voce ręstitā :

— Ce, ștregarule, te'mpotrivescı domnișoru-

lui, care mâine-poimâine o să-ți fiă stăpân? Tu ții mai mult la un bătăran păstor de capre, de cât la boierii ca dumnealor? Aide'ndată de ne arată cuibul, că alt-fel e vai de tine!

La aceste cuvinte, făcu semn dorobanțului de la spate să-l ié și să-l lege.

Ciobănelul îngălbeni, începu a plânge, a tremura ca varga și a cere iertare.

— Atunci, arată-ne cuibul.

— Nu, nu pot, răspuse copilul cu hotărîre și acoperindu-și fața cu amândouă mâinile.

— Destul, duse profesorul, adresându-se către subprefect. Liniștesce-te, micule; nu te teme de nimic. Te-ai purtat foarte bine; ai o inimă bună. Du-te de cere voiă de la vĕru-tĕu, ș'apoi vino de ne-arată cuibul. Veți împărți între voi banii.

— Așa, da! răspuse păstorașul. Chiar astăzi o să aveți răspunsul.

Profesorul se întorse cu tinĕrul la casa proprietății, unde veniseră de câte-va zile, spre a petrece o parte din vară. Mergĕnd pe drum, cugeta în sine la purtarea ciobănelului, la caracterul lui onest și demn de tótă admirațiunea, la aplecările-î statornice și necorruptibile; apoi, cum de multe-orî sub umilul acoperemĕnt al colibeî se pot găsi nisce virtutî, pe care în deșert le-am căuta în palate.

Îndată după sosire, cercetă despre micul păstor și află că era un băiat cum se cade, cunoscut sub numele de Tudor; că tată-său, de și scăpătat, era cel mai onest om din partea locului. Spre seară, tinerul terminându-și lecțiunea, eși afară și din tinda casei zări pe Tudor, care-și apropia turma de curtea boierescă și se uita mereu spre dînșii.

— Aide să aflăm ce răspuns ne dă, dise profesorul. Și plecară împreună.

— Păstorul le eși înainte plin de bucurie:

— Vestе bună! strigă el. Dumitru se învoiesce bucuros, și mă-a dise că am fost nerod de n'am primit îndată să vă împlinesc dorința. Dar nu face nimic, sunt mai împăcat în cugetul meu că l'am întrebat și pe dînsul. Acum veniți cu mine să vă arăt cuibul.

El apucă înainte, iar profesorul și tinerul îl urmară în tăcere.

În partea cea mai ascunsă a dumbravei, un păducel cu frunze frumoase și cu numeroase flori albe, ce se deschidea la rațele sórelui de seara, răspândia un miros tare și plăcut. Când se apropiară, Tudorel le arată cu degetul păducelul, apoi dise încet:

— Uitați-vă, pasărea stă pe ouă!

Tinerul o vădu, dar în acel moment ea sbură... ș'atunci, spre marea-î mulțumire, putu vedé cu în-

lesnire măiestrita întocmire a cuibului și frumoșele ouă ce se află într'insul. Profesorul, după ce-î dete mai multe esplicări interesante despre acest subiect, dise păstorului :

— Acum vino de-ți primesce plata făgăduită. Aurul fiind anevoiă de schimbat, o să-ți dau aceeași sumă în argint.

Atunci, scoțând baniș din posunar, numără chiar pe acéstă bancă de lemn, pe care ședem noi acum, doi-spre-șce lei noi și frumoși, și-î dete ciobăneluluș, care nu se mai putea sătura, uitându-se la dînșii.

— Aibă grijă să-î împarți pe din două cu Dumitru, dise tînărul.

— Chiar la dînsul mă duc acum, răspunse Tudorel, care se puse pe fugă, ca și cum ar fi furat baniș.

Profesorul cercetă în ascuns despre modul împărțirii acesteș sume, și află că Tudor nu nedreptățise pe vėru-sėu nici măcar cu un ban ; iar că partea ce i-se cuvenia luș o dusesese tatăluș sėu, făr'a opri nimic pentru sineș.

Din minutul acela, tînărul se ducea în tóte dîlele în dombravă, ca să vadă cuibul, și fiind-că nu făcea nici un rău pasėrilor, peste pușin ele începură a se familiarisa cu dînsul. Mai ántăiũ simți o

bucuriã nespusã, când vëdu eșind puii din ghiocï, întindënd gütul, deschidënd ciocul și cerënd de-mãncare, prin repetate piuiturï; apoi admirã îngrijirea cu care tatãl și muma le aducea hrana, și repediciunea cu care puii cresceau pe nesimțite acoperindu-se cu puf delicat și môle. Bucuria lui fu insã și mai mare, când începurã a-și încerca aripele, sburând pe ramurile vecine, pe când părinții le aduceau pe întrecute demãncare.

În aceste preumblãri, invetătorul și tinerul intilniau adesea pe ciobãnel, care-și ducea oile când intr'un loc, când intr'altul. Și fiind-cã le plăcuse de la început, într'o ñi profesorul îi ñise :

— Sciũ cã din fluier cânți fôrte bine. Nu țï-ar plăcé ôre sã invetï și carte ?

— Ba mï-ar plăcea. Vëru-meũ Dumitru scrie și citește; dar eũ nu pré pot, cã d'abia am invetãt sã cunosc literile, sã silabisesc și sã leg cuvintele.

Apoi dându-i o carte în mânã, îi ñise :

— Ia citește colea, sã vëd și eũ ce sciï.

Copilul inceptu sã citescã cu voce tare și fãrã sfielã, insã adesea era nevoit sã se opréscã spre a silabisi unele cuvinte mai anevoióse.

— Pré bine, bãieté; citești binișor pe séma ta, dar la scólã ai fi invetãt și mai bine.

— De, boierule, cum sã më duc la scólã, cã e

departe! Așî fi perdut pré mult timp pên'acolo. Vara păzesc oile și iérna staū a-casă pentru alte trebuințe; ș'apoî tata e sărac lipit. Věrul Dumitru m'ar fi învățat maî mult; dar nici el n'are pe ce să maî citescă: cartea î-a ajuns intr'o stare așa de próstă, că pe unele foî abia se maî póte citi, de rupte și pětate ce sunt.

În aceeași đî profesorul chiāmându-l la sine și arătându-î o carte nouă și legată cu piele, îi đise:

— Ține cartea asta și, când vei puté să citești o fóiă fără greșélă, Ți-o daū să fiă a ta.

Păstorelul simți o nespusă bucurie; luă cartea cu atâta sfiélă, în cât abia o atingea cu vîrful degetelor, ca și cum foile î-ar fi fost de pânză de păiajen. A treia đî alergă la curte și đise profesorului:

— Boierule, să vė citesc đece fețe din carte, limpede și fără greșélă!

Făcându-se încercarea, îi dăruiă cartea, și Tudor rămase încântat de bucurie.

Într'o diminéță, ministrul proprietar sosi la moșiă pe neașteptate și făr'a fi însoțit de nimeni, ca să vadă pe fiu-sėū și să se încredințeze de progresele ce făcuse în studii. La masă, băiatul îi povesti istoria cuibului de pasăre și cele întimplate cu micul păstor. Ministrul, îl ascultă cu mare mul-

țumire, lăudând caracterul onest și statornic al bietului păstor.

— În adevăr, ȳise profesorul, calitățile acestuî copil sunt minunate. El ar puté să devină o-dată un funcționar bun și de tótă încrederea, ȳaca i-s'ar desvolta facultățile intelectuale, cu care l'a dotat natura. Tatăl seű însă e pré sărac, ca să-ı dé instrucțiunea cuvenită. Cu tóte astea, ar fi pécac ca bietul băiat să rămână un simplu cioban.

După masă, 'ministrul luă d'o parte pe profesor, vorbi cât-va timp cu dînsul; apoi trimise să chieime pe Tudor, care rămase uimit, când intră în casele boieresci și se vedu înaintea unuî domn cu o'nfățișare mărétă și impunétore. Profesorul îi spuse cu cine avea a face și copilul se grăbi a-ı săruta mîna cu respect.

— Am aflat, băiețele, că-ți place mult cartea. Aî dori tu să mergi maî departe cu învățatura?

— Cum să nu doresc! Chiar acum m'ași duce la scólă, dar tata e pré scăpétat.

— Vroiű să fac o încercare cu tine. Dumnialuî, pe care-l vedî, este prieten cu un profesor învățat, care primesce scolarî cu plată și-ı pregătesce pentru învățatură. O să te trimit dar aceluî profesor la Bucuresci, cu o scrisóre, iar pentru chieltuielele întreținerii tale le plătesc eű. Ce ȳici?

Acum se așteptaă să-l vadă bucurându-se și primind cu cea mai mare mulțumire propunerea ce i-se făcea; dar se amăgiră, căci păstorelul, de și zimbise la început, îndată se întristă.

— Ce ai? il întrebară. Par' că ți-ar veni să plângi, în loc să te bucuri! Spune ce te întristeză, să vedem!

— De, boierilor, răspuse Tudor, tata e sărac, și are mare nevoie de ce agonisesc eu cu ciobănitul. Ajutorul meu e mic, dar ori-cum tata n'ar puté trăi fără dinsul.

— Ești un fiu foarte bun, dise ministrul cu bunăvoință. Iubirea ce ai către tată-tău prețuiesce mai mult de cât ori-ce. Nu te'ngrija câtuși de puțin; dacă ești hotărit să-ți schimbi meseria de păstor, mă însărcinez eu și cu îngrijirea tatălui tău. Acum ești mulțămit?

Tudor, răpit de bucuriă, îi apucă răpede amândouă mâinile și i-le sărută cu cea mai viă recunoscință. Apoi alergă la tată-său, ca să-i împărtășescă frumoșa scire. După câte-va minute, tatăl și fiul, nesciind cum să-și arate alt-fel recunoscința pentru atâta generositate, veniră cu lacrămile'n ochi, ca să se arunce la picióarele bine-făcătorilor.

D-l Sorénu, ajungând pin'aci cu povestirea, se simți atât de mișcat, încât începu a lăcrăma și se opri fără voie.

— Dar ce ai, tată? întrebare amândoi băieții; istoria nu e terminată. Ce s'a mai făcut cu Tudor?

— Dragii mei copii, acel Tudor, care păzia oile.. sunt eu!.. Ministrul, bun Român și om de inimă, îndată ce-mi termina studiile, mă luă în serviciul lui, apoi mă numi judecător de poliție și treptat mă înaintă pînă la rangul ce am astăzi. Voi nu l'ați cunoscut, fiind-că a murit de acum dește ani, dar nu va peri nici-o-dată din memoria mea. Recunoștința ce-î datorez, atât eu cât și țera întrégă, il va urma în eternitate. Fiiul sêu, pe care-l vêdusem pentru ântâia-ora sub acest stejar, este generalul cel mai bun și mai învățat, pe care-l avem astăzi în armată. Demnul și respectabilul bătrân, care vê arată atâta iubire și care pune atâta stăruință ca să vê instruiască, este profesorul despre care vorbii pên'aci. Tată-meu, moșul vostru, pe care l'am luat în casa mea, și-a petrecut ultimii ani ai bătrânețelor într'o dulce viețuire și a răposat când erați mici. Vê iubia mult, și pôte v'aduceți încă a-minte cum vê făcea neincetat câte-o mică plăcere... fiă-î țerena ușoră! Dumneđeu a bine-cuvîntat atât de mult silințele mele, încât am putut să cumpăr acéstă frumoasă proprietate, unde păscusem oile în copilăria. În fine, arendașul moșiei este chiar vêrul Dumitru, care păzia caprele pe munte și care-mi dete cele d'ântâiu lecțiuni de citire.

— Așa dar, tată, Țise Vasile, cuibul de pasăre Ți-a adus tot binele. Ia spune, măi trăiesc acele pasări? N'or fi tot acelea, care și estimp și-au făcut cuibul în această dumbravă?

— Ce copilăria! răspuse Stefan, fratele-î măi mare. Nu cuibul a făcut fericirea familieî, ci tata, pentru-că a fost onest, muncitor și econom.

— Nu se cuvine mie tot meritul, Țise tatăl, ci lui Dumnezeu, cu al căruî ajutor am putut, din copil sorman ce eram, să ajung la un grad atât de înalt de prosperitate și de avere. Dumnezeu a voit așa : el, prin cuibul de pasăre, mă făcu cunoscut unor suflete nobile, apoi tot el în urmă bine-voi să-mî încunune munca și integritatea. Asemenea și voi, dragiî mei copii, siliȚi-vă a vă desvolta talentele ce v'a dăruit Cerul; lucraȚi cu zel și stăruinȚă; fiȚi onestî și credincioși; aveȚi încredere în Dumnezeu și rugaȚi-l neîncetat să vă dé protecȚiunea și bine-cuvintarea lui. Număi ast-fel trudele vostre vor fi încununute cu cel măi deplin succes.

Apoi, sculându-se și îndreptându-și privirile către cer, dete, subt umbra aceluî bătrân stejar, părintesca-î bine-cuvintare amândoror copiilor, care în acel moment aveaî ochiî plini de lacrimi.

D-l Sorénu, după măi mulȚi ani de serviciu, ajunsese președinte la înalta curte. Integritatea, iubi-

rea-î de adevăr și de dreptate nu se schimbară cătuși de puțin, iar influința lui deveni în adevăr folositore pentru țară. Amândoi fiii săi îi călcară pe urme și meritară stima generală. Vasile intră în ramura judecătorească, iar Stefan în armată și se distinseră prin cunoscințele și virtuțile lor. Astfel fură consolarea și coróna bătrâneții pentru bunii lor părinți.

R A C I I

Caterina, copilă blândă, modestă și muncitoare, avea un mare defect: era foarte lacomă. Părinții ei țineau cea mai frumoasă prăvălie de marchitanie și băcănie. Încă de mică ea nu se putea opri de a lua în ascuns struguri, smochine sau migdale. După ce mai crescuseră, nu simțea nici o muștrare de cuget să vândă câte un petec de stambă sau de pânză, câte un cot de panglică sau de mătase, ca într'ascuns să-și cumpere prăjituri și alte lucruri de mâncare. Era o adevărată fericire pentru dînsa, când părinții ei, invitați la vre-o serbare sau la vr'o adunare, lipsiau o parte din ȕi și o lăsaă singură a-casă. Atunci se puneă pe mâncare: cocea ouă, frigea câte un puiă de găină, își făcea café și câte altele.

Într'o ȕi, pe când tată-seu era în călătorie pentru ore-care afaceri, mamă-sa fu invitată la o nuntă. Caterina, după obiceiul ei, voind să se folosescă de această libertate, invită trei amice la dînsa, le

puse pe masă o turtă cu dulcătă, prăjituri, struguri, fructe, cofeturi și vin roșu; într'un cuvint, masa era atât de încărcată, că nu mai rămăsese loc nici pentru talere. Câteși patru începură să mănânce, să bé și să facă nebunii... Dar, pe când se dedeseră petrecerilor, ușa se deschise d'o-dată și muma Caterinei intră c'o altă femeică. Fetele se sculară spăimântate, iar Caterina rămase atât de rușinată, în cât ar fi vrut mai bine să intre'n pământ de via.

Cu toate astea mamă-sa nu-î duse nimic d'o-camdată, ci trecu în prăvălie cu străina ce-o însoția. Acéstă dómnia venise de câte-va zile de la țară, fusese și ea la nuntă, unde, întilnind pe muma Caterinei și arătându-î dorința de a face óre-care târguieli pentru copii, acésta se grăbise s'o invite la dinsa, spuindu-î că are felurite obiecte și stufe de gust, cu prețurile cele mai cumpătate. Streina cumpără tot ce-î trebuia și plecă destul de mulțumită.

Spre séră tatăl Caterinei, întorcându-se din călătorie, soția sa nu vru să-î spună îndată cele întimplate, ca să nu-î turbure repausul de care avea atâtă nevoie. A doua zi însă, arătându-î purtarea fiicei lor, el simți o adâncă mâhnire și o chiâmă îndată. Caterina, care nu putuse închide ochii tótă nopticica de grije, veni tremurând înaintea lui. A-

tunci tată-seu începu să-î facă muștrările cuvenite.

— Fata mea, nu scii cât mă întristeză lăcomia ta! Tu o privești ca un rău neînsemnat, pe când este atât de mare, încât poate să aibă urmările cele mai triste. Cine nu scie să-și înfrâneze lăcomia nu va deveni nicî-o-dată virtos, fiind-că nu va fi în stare să-și învingă aplecările rele, ci va ajunge jucăria simțurilor. Cine nu-și vede de lucru, ci neincetat se gândește la mîncare sau la băutura, nu poate s'ajungă departe. Lăcomia duce la multe alte neajunsuri. E adevărat că ieri n'ai fi avut de unde cheltui, dacă n'ai fi luat bani de pe marfa ce-ai vîndut în ascuns. A fura însă sau a ascunde ceva părinților e tot una. O copilă necredincioasă, devenind mai târziu soție și mamă, își va ruina bărbatul și va risipi moștenirea copiilor, ca să-și îndestuleze plăcerile și vanitățile. Uit'te, ești mai mulțumit așa fi ca în totă viața să am numai pâine și apă, decât să nedreptățesc pe cine-va. Te incredințez că lăcomul nu se poate bucura de stima ómenilor onești, ci tot-d'ă-una e privit cu despreț.

— Pe lângă acestea, adause muma, nu trebuie să perđi din vedere că dulceturile sunt vătămătoare și pentru dinți și pentru stomac. Asemenea caféua, care-ți place atât de mult, are o înriurire foarte rea asupra sănătății, mai ales către bătrânețe. Câți

săraci ai fi putut ajuta cu banii ce ai cheltuit pîn' acum cu lăcomiile tale! Gîndesce-te că omul n'are numai stomac, ci și inimă. Bucuriile inimii, fericirea ce simte cine-va când ajută pe vr'un nenorocit, sunt cu mult mai presus de plăcerile materiale. Fugi dar de viciul lăcomiei; alt-fel, teme-te de Dumnezeu, să nu te pedepsescă pentru greșela ta. Ține minte ce-ți spui: nici o faptă rea nu poate să rămână ascunsă, ci curînd orî mai târziu tot se dă pe față.

— Adesea, în viața mea, reîncepu tatăl, am avut ocasiunea să văd calea prin care se descopere vicleniile și înșelătoria cui-va — orî-cât de bine ar fi țesute — și atunci făptuitorul va fi pedepsit după cum merită. Află dar că dacă vei mai face vre-odată o asemenea necuviință, ea se va da pe față, și atunci nu va fi bine de tine. Îți spui dar de mai 'nainte că vei fi închisă pentru o lună, că nu-ți vom da decât pâine și apă, ca să te înveți minte și să te mulțumesci cu ce avem la masă.

Caterina înțelese dreptele muștrări ale părinților. Plânse amar și promise că se va îndrepta; însă peste puțin cădu iarăși în vechia-i greșelă. Într'o zi părinții ei, plecând dis-de-diminuță la un târg din depărtare, îi duseră să aibă grije de casă în lipsa lor, dar mai cu sîmă să nu-și mai chime

prietenele ca să se ospëteze împreună, cum făcuse în trecut. Cu tóte astea cele trei amice, pe care le iubia fórte, venind la dinsa nepoftite, ea cređu de cuviință să le dé cel puțin câte o céșcă de café, lucru pe care de alt-fel nu voia să-l ascundă nici părinților; și, fiind-că acum nu se mai arëtă așa de spulberatică și voiósă ca altă-dată, amicele-î plecară mai curënd de cât ar fi dorit.

După vr'o trei ore veni un țëran cu o traistă pe umeri și-î spuse că doresce să cumpere un cot de póstav stacojiu, ca să facă un peptar copilului de care era însoțit. Ea îi arëtă o bucată; însă țëranul, găsind'o pré scumpă, voi să plece.

— Dar ce ai în traistă? îl întrebă Caterina cu mirare. Ce sgomot curios s'aude într'insa!

— Racii, domnișórá, racii!

— Racii? Eú n'am mâncat racii nici-o-dată.

Trebuie să fiă fórte buni, nu e așa?

— Firesce, răspuse țëranul: plac la tótă lumea.

— Sunt vînduți? întrebă Caterina cu nerăbdare.

— Nu, dar tot ca și cum ar fi vînduți. Nevasta primarului mi-î cumpără pe toți, de câte-orî îi aduc. Îi fac mare plăcere și sunt sigur că mi-î va plăti fórte bine. Uit'te cât sunt de mari și de frumoși; îi poți pune chiar la masa lui Vodă!

— Ia ascultă, dise Caterina, iaú și eú vr'o dece.

Traista ți-e plină și-ți rămân destui pentru primar. Cât despre postav, așteptă puțin.

Se urcă repede pe scară și aduse din camera ei un petec de materie stacojiă, pe care-l ținea ascuns de mai mult timp.

— Uită-te, ți-dise ea măsurându-l pe peptul copilului, dintr'insul poți face un peptar de minune pentru băiatul dumitale. Fiind-că peticul a rămas dintr'o bucată, pot să ți-l las mai efin.

Se ajunseră din preț. Cu toate astea, se simți foarte turburată în minutul când primi banii și racii de la țeran; dar nu ținu sémă de nimic, ci întrebă cum să-î gătescă. Țeranul o învăță și plecă.

N'apucase să se depărteze țeranul și Caterina simți o adevărată neliniște. «N'ar fi trebuit să-î cumpăr, își ți-dise ea; dar ce s'a făcut s'a făcut; acum n'o să-î lépăd.» Apoi se duse în bucătăria, îi puse la foc într'o cratiță cu sare și pētrunjel, îi acoperi și așteptă cu nerăbdare să fērbă mai cūrēnd, ca să-î mănānce. Când cređu că s'au fert indestul, luă cratița de la foc, îi rădică capacul și scōse un țipēt de spaimă, vēdēnd racii stacojii ca petecul de postav ce furase și amintindu-și cuvintele părinților «că tot-d'a-una se dau pe față faptele rele și se pedepsesc cei vinovați.»

Caterina nu scia că racii din verđui devin roșii

prin ferebure; ea socoti această schimbare ca o minune, și mirarea-î fu tot atât de mare, ca și frica.

În încurcătură o mai punea și faptul că cratița, cădându-î din mână, sfărîmase două frumoase cesci poleite, ce se aflaî lângă vatră. Raciî și cioburile cescilor sta risipite pe pămînt... Caterina înmărmurită se uita la raci ca la nisce cărbunî aprinși, și nu cuteza să mai pună mîna pe dinșii. Atunci, din adîncul inimii ceru iertare lui Dumnezeu pentru greșela ce făcuse și luă statornica hotărîre d'a se îndrepta în viitor.

În același moment se auzi sgomotul unei trăsurî, ce se oprise înaintea casei. «Dumnezeule! își dișe ea, părinții mei! Nu-î așteptam așa curînd. Vai de mine! ce-o să dișă ei? Ce să mă fac?» Apoi, cu totul uimită și cu ochii plini de lacrimi, le eși înainte.

— Tată și mamă, ia veniți repede în bucătăria, să vedeți ce lucru ne-mai auzit s'a întimplat!

Părinții o urmară cu ôre-care temere și neliniște.

— Vai! strigă mamă-sa. Ce ved? Frumosele mele cesci sparte!

— Da, e o nenorocire, dișe Caterina; dar e alta și mai mare: étă raciî ăstia cum s'aî schimbat, cum s'aî făcut roșii ca nisce cărbunî aprinși!..

— Ei! dișe tatăl. Ce lucru mare? Ca toți raciî ferți!

— Și mie mi-se par roșii-stacojii, din cauza petecului de postav stacojiu ce-am furat și pe care l'am vindut într'ascuns!

Atunci mărturisi cum, spre a-și împăca lăcomia și a-și cumpăra o mâncare, pe care n'o cunoscea încă, vinduse țeranului un petec de postav pentru acei raci și pe o mică sumă de bani. De și părinții erau superați de purtarea ei, totuși nu se putură opri de a suride pentru nimicul ce-î causeră atâta spaimă. Înfine tată-său, reluându-și serioșitatea, o apucă de mână și-î duse cu asprime :

— Ai mare dreptate, Caterino, să te sperii de urita-ți purtare, dar temerea pentru roșirea racilor este cu totul copilărească. Tu nu sciași că se fac stacojii când se ferb. Cu toate astea, ori cât de firesc ar fi lucrul acesta, înfățișarea lui, chiar în minutul când ai săvirșit o așa de mare greșelă, este pentru tine o însciuțare a cugetului, care sperie pe vinovat și-l face a se îndrepta. Fia ca această însciuțare cerască să nu rămână deșertă pentru tine! Te-ai purtat foarte rău astăzi. Simt o adâncă mâhnire vedând că nu te-ai gândit câtuși de puțin nici la vorbele mele, nici la consiliile mame-tei; ba încă te-ai arătat surdă chiar la vocea consciinței tale și ai căzut ierăși în greșelele-ți de mai nainte. Înșuflându-ți această spaimă, care te-a făcut să tremuri,

Dumnezeu a voit să de mai multă putere și energie muștrării tale de cuget și să te învețe a o asculta mai bine. Află, copila mea, că orî-cine face vre-o greșelă, nu se pôte scuti de remușcarea cugetului; se teme chiar de umbra sa, se sperie de sgomotul unei frunze, pretutindenî vede întipărită fapta urită ce a comis, trăiesce în chinuri nesuferite: totul îl pune în mirare și-l spăimântă. Cea mai neinsemnată împrejurare e de ajuns să-l facă a-și perde cumpetul, a da pe față ceea-ce credea că a ascuns atît de bine. Pórtă-te dar ast-fel, încât să nu te mai temi de nimic, nici înaintea lui Dumnezeu, nici înaintea ómenilor, și atunci vei fi liniștită și mulțumită în tótă viéta.

După aceste observațiuni se convinse de turburarea fetei, de sincera-î căință, de statornica-î hotărîre de a se îndrepta, și vădu că era de prisos s'o mai pedepséscă, după cum își propusese. În adevér, impresiunea produsă Caterinei de acéstă împrejurare nu i-se mai șterse nici-o-dată din minte. D'aci încolo nu mai fură nici măcar un ban, ci-și puse tóte puterile ca să-și infrineze aplecarea ce avea spre lăcomiă. Se mulțumia cu bucatele de la masă și nu se mai gândia la prăjituri și dulceturi.

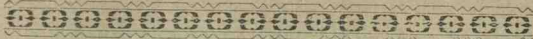
Mai târziu căsătorindu-se cu un neguțător onest și devenind mamă, fu stimată și trăi fericită. Adesea

iși aducea a-minte de spaima ce-î însuflase racii.

La bătrânețe, cu ocasiunea unui ospet în familie, punându-i-se înainte o farfurie cu raci frumoși, presărați cu pătrunjel verde, ea începu să-și povestască întâmplarea în auzul copiilor și nepoților, care o ascultară cu mare plăcere. Terminând, le dise :

— Raciî umblă înapoi, dar pe mine m'aî învățat să merg tot înainte spre bine. Firesce că nu raciî, ci Dumneđeî, care s'a servit de dinșiî, m'a învățat să-mî înfrinez lăcomia și să mă deprind a-mî învinge aplecarea ce aveam de a risipi baniî în chiertuielî deșerte. Acéstă folositóre lectiune m'a condus la fericirea de care mă bucur acum, mulțumită îngrijirii părinților și bine-cuvintării Cerului!

STICLETELE

Mihaiu Vintila, dupa ce luase parte la resboiele purtate in contra Ungurilor si se luptase barbat-tesce pentru Patria, fu liberat din serviciu. Cand se intoarse acasa, parinti-i murisera, lasandu-i ca mostenire numai o cacsiora, aproape surpată, si o gradinita cu pomi roditori. Numeroasele-i rane, de si vindecate, il impiedicau de a se da la obositoarele lucrari ale campului, si ast-fel cu mica-i pensiu-nea, traia in mare strimtorare. El ar fi dorit sa-si incepa din nou meseria de daogar, pe care o cunoscea bine, insa ii lipsia cu totul uneltele trebuin-cioase. După multe neajunsuri, isbutind sa si-le cum-pere, incepu sa lucreze putini, donite si alte obiecte. Peste puţin castiga mare indemânare in acéstă me-seria, prin care-si agonisia mijlocele de vietuire.

Mihaiu lucra fara preget totă saptemâna, in haine de meseriaş; dar Duminica, imbracandu-se cu frumoasa-i uniformă de caporal si punendu-si

medalia de onóre la pept, se ducea diminéța la biserică, iar séra petrecea câte-o oră saũ două cu prietenii. În purtarea și înfățișarea lui păstrase aerul de oștén curagios. Onestitatea, esperiința și iubirea-í de ordine îi atraseră stima consătenilor; iar prin activitate și economiă ajunse cu încetul la o avere destul de bunicică, fiind-că nu era dintre aceia care, îndată ce câștigă câțiva baní, îi risipesc în plăceri, închipuindu-și că nu se vor mai sfirși nicí-o-dată saũ că lor le va merge tot-d'ana bine.

Ast-fel, îndată ce se bucură de óre-care indetulare, nu clădi din nou vechia-í căscióră de lemn, ci o repară bine, o făcu ca un pahar în miđlocul merilor și perilor de care era înconjurată. Mai în urmă însurându-se, avu doui copii: un băiat și o fată, cărora le dete o bună-crescere și le asigură viitorul.

« Nicí-odată nu lipsesc miđlócele de viețuire cui lucréză cu stăruință, ȓicea el adesea. Facă-și fiă-care datoria și aibă încredere în Dumneȓeu, că-í va da sprijinul de care va avé trebuință. »

De și acum Mihaiú era înaintat în virstă; totuși, fiind-că mórtea îi răpise pe buna și virtósa-í soȓiă, îngrija singur de casă. Între altele, luă la dînsul pe unul din nepoȓi, copil drăgálaș și deștept, căruia

i-se dedese numele s^{eu}. Micul Mihai^u prinse mare iubire de dinsul ; făcea totul ca să-ⁱ placă și se siliă să-ⁱ preîntîmpine cele mai mici dorințe. Mihai^u îl deprinse cu lucrările meseriei sale, și, ca să-ⁱ însufle mai multă plăcere la ac^{est}ă ocupațiune, îi povestia, pe c^{and} lucra^u, întîmplările vieței lui militare, pe care le însoția neîncetat de învățături folositoare.

Din c^{and} în c^{and} se ducea la pădure, unde rămănea mai multe zile d'a-rindul, ca să taiă lemnele trebuincioase. Tot-d'a-una lua cu sine și pe nepotu-s^{eu}, care simția o nesp^{us}ă bucuriă de câte ori îi arăta deosebitele feluri de copaci, spuindu-ⁱ cum și la ce a-nume pot fi de folos. «Bunul Dumne^{de}u, dicea el, a fost f^{or}te prev^{ed}ător ; fără arbori ne-ar fi lipsit multe lucruri. Brađii de pe munte, fără a mai vorbi și de reșina lor mirositoare, ne dau grindⁱ, sc^{and}urⁱ și lațⁱ; casa, scaunele, masa, dulapul, paturile sunt mai t^ote de brad. Cu t^ote astea bradul este un lemn cam m^ole, pe c^{and} stejarul și fagul au o țesătură cu mult mai d^{es}ă și mai solidă. Dacă r^oba n'ar fi de lemn tare, nu ne-am put^e servi mult timp cu dinsa. Fără aceste lemne n'am av^e nici măcar o c^odă tare pentru bardă, teslă ori s^{ec}ure. Asemenea e de mirare cum fie-ce soi^u de lemn are o față deosebită, ce servește la înfrumusețarea mo-

bilelor. Lemnul de nuc, de scoruș, de anin e mult mai frumos, fiind-că are ape ca marmura, însușire prețioasă la obiectele de strungărie. Este adevărat că nu se mănâncă fructele tuturor arborilor sălbatici, însă ei dau mișloc de viațuire la miș de lucrători și meșeriași; ast-fel e pěrul, cireșul, měrul și alți pomi pădureți. Într'un cuvint, Dumneđeu a făcut totul cu înțelepciune; să-ı recunoscem dar, să-ı pré-mărim îngrijirea și bunătatea părintescă, tot-d'a-una să-ı aducem mulțumiri.»

Mihăiță mai simția plăcere și când vedea paserile său asculta frumoșele lor cântece.

— Unchiule, ți se el într'o ți, ar fi bine să prindem vr'o pasere și s'o ducem a-casă!

— Nu, răspuse Mihaiū, nu e bine!

— Dar de ce, unchiule? Cântă așa de bine și ar fi o adevărată plăcere s'o auđim pe când suntem la lucru.

— Aici, în voia lor, cântă frumos; dar, când sunt închise, se bolnăvesc și nu trăiesc mult.

După cât-va timp, într'o frumoșă ți de toamnă Mihaiū se afla cu nepotu-sėu la lucru în pădure. Ca tot-d'a-una, își adusese demăncarea. Ședend pe verdeta ca să prăndescă, d'o-dată vedura că vine lângă ei un sticlete și incepu să ciugulescă firimiturile de pâine, ce le cădeaū din mână.

— Ce păsărică frumoasă! Țise băiatul incet, ca să n'o sperie. Mult așî dori s'o am pe iarnă în odaia noastră!

— Sciî tu, răspunse Mihaiî, că lucrul n'ar fi anevoiă? Sticletele nu e sêlbăticos; î place societatea omului și cred că î-ar prii mai bine să petrecă iarna în casă de cât pe câmp.

Atunci îl învță cum să întință lațuri, ca să prindă pasări.

Mihăiță se ducea în tôte țilele la pădure ca să vadă daca se prinsese vre-o pasăre, dar tot-d'a-una se întorcea cu mâna golă. De și nu se mai aștepta să-și ajungă scopul, totuși într'o țî veni a-casă plin de bucuriă și strigând de departe:

— Étă, unchiule, am prins una! Uit'te cât e de frumoasă! Acum nu-mî mai pare rău de ostenéla ce mî-am dat.

Și alergă să dé drumul sticletelui în cameră.

Cătă plăcere pentru el, vędënd că sticletele nu era nici-de-cum sperios; ci prindea musce, mânca meiî și sêmînță de cânepă, se scâlta în străchióra cu apă ce-î pusese pe poliță. A doua-țî îi aduse o ramură verde de brad și o puse într'un colț. Sticletele sbură îndată pe dînsa.

— A a! țise Mihăiță. Étă cum își cunoșce locuința; ce voios sare din cracă'n cracă! Cu câtă

violență par'că ne privesce printre frunze, și cât de strălucitoare-î sunt penele gâtului în mijlocul verdeții!

În câte-va zile sticletele se familiarisă cu băiatul. Une-orî îi mânca din mână semințele sau firimiturile de pâine ce-î da; alte-orî, scăpând pe feréstră, sbura în grădină și începea să cânte pe gard sau pe câte un pom, apoi singur se întorcea în odaiă, spre marea bucuriă a copilului. Când veni iarna, într'o séră unchiul își aruncă ochii pe calendar:

— O Dómnne, ce repede trece timpul! Martia viitoare e sântul Mihail. Acum un an, pe când trăia buna mea Ióna, eram cu mult mai bine: mâncam împreună curcanul ce îngrășase de ziua mea. Acum... ce tristă va fi pentru mine acéstă sêrbătoare! Cât e de greu să lipséscă soția din casă! Nicî nu m'am mai gândit la obiceiul d'a îngrășa un curcan de sântul Mihail. Acum e pré târđiú!

Dicênd acestea, își îmbracă uniforma și se duse la primăria, unde se adunau și alți țerani în tóte Duminicile, ca să mai afle câte una-alta.

Îndată ce plecă d'a-casă, Antonică, fiul proprietarului moșiei, care locuia în marginea satului, veni să comande două cutióre pentru mamă-sa, după modelul ce-î adusese. Găsind pe Mihăiță ju-

cându-se cu sticletele, care mânca din mână-î sēmîntă de cânepă, îi dîse :

— Ce-mî cerî pe acest sticlete? Vêd că e fôrte blând și așî dori să-l cumpăr.

— Nu-l vind, rîspunse Mihăiță mîngîindu-l. Nu l'așî da cu nici-un preț.

Antonică stăruind din ce în ce mai mult, îi dete pină la trei lei. Atuncî Mihăiță se gîndi numai decît că cu trei lei ar puté cumpăra un curcan, cu care să facă unchiului sêu plăcerea de care se bucurase în anîi trecuți. Dete dar lui Anton sticletele la care ținea atît de mult, rugîndu-l cu stăruință să aibă grije de dînsul.

— Mai cu sémă, adause el, feresce-l de pisicî, și, pentru mai multă siguranță, nu-î tăia aripele.

Făr'a mai întîrđia, Mihăiță alergă din casă'n casă și găsi la o femee un curcan frumos, care costa patru lei. La început ea nu voia să i-l vindă, dar aflînd cum agonisise ceî trei lei și că curcanul era pentru unchiu-sêu, i-l lăsă cu acest din urmă preț.

În dîua de sântul Mihail, luînd curcanul la sub-suoră, intră serios în casă, mulțumi unchiului sêu de tóte îngrijirile ce-î dedese și-î oferi curcauul în semn de recunoscîntă.

Bêtrînul Mihaiu, care ținea fôrte mult la ones-

titate, intrând în bănuielī, privi darul cu rēcělă și începu să-l întrebē :

— Dar de unde ai avut bani, ca să cumperi curcanul ?

Țicēnd acestea, se sculă de pe scaun cu supărare. Nicī-o-dată nu se arătase atât de aspru către un copil așa de blând și supus. Mihăiță sta inmărmurit.

— Nu-mi răspunđi ? strigă bătrānul rēstit. De unde-ai luat banii ?

Băiatul îi spuse despre venirea lui Antoniu, fiul proprietarului, cum și ce-l făcuse să-ī vindă iubita sa pāserică. Atunci Mihaiū, mișcat din suflet și ștergēndu-și lacrēmile, îi ȡise :

— Bine, copilul meū, te-ai purtat fōrte bine ; sunt fericit vēdēnd cât de mult mă iubesci. Așa dar și estimp sântul Mihail este pentru mine o frumoasă sērbătōre, o ȡi de adevērată bucuriă !

Când Mihăiță eși afară, bătrānul se gāndi in sine : « copilul ęsta are o inimă de ānger ; fapta lui e prețiosă : și-a înfrānt tōtă bucuria ca să mă facă să gust un minut de mulțumire. Cu asemenea simțiminte o să ajungă un om pré cum se cade. » Și, fiind-că se pricepea intr'ale bucătăriei, — nu numai ca vechiū soldat, ci și pentru-că în vēduviă fusese nevoit să-și prepare singur demāncarea — fripse

curcanul și la masă dete nepotului din bucațile cele mai bune. Pe când mâncau, un servitor de la proprietarul moșiei veni să le spună că boierul și soția lui, aflând de la fiul lor că Mihăiță își vânduse sticletele ca să pótă face în acea ȃi mulțumire unchiului său, l'aũ trimis să-ı aducă o sticlă de vin vechiũ. Mihaiũ se simți fõrte măgulit de onõrea și bună-voința ce i-se arăta, iar Mihăiță se bucură că putuse aduce atâta mulțumire iubitului său unchiũ.

Cu tõte astea bietul băiat nu putea să-și uite paserea. De câte-orı își îndrepta ochiı spre ramura de brad, aruncată într'un colț al casei, simția o adâncă mâhnire.

Într'o séră ședea cu unchiu-său lângă foc. Cerul fiind intunecat de nori, fuseseră nevoiți să inceteze lucrul mai de timpuriũ decât pên'atunci. Timpul era umed și friguros: aci ploũa, aci ningea, și cri-vetul sufla cu atâta putere, de par'că era să se dărime casa. D'o-dată Mihăiță strigă:

— Eei! étă o păserică cum sbõră pe lângă ferestre și ciocnesce în gémuri, ca și cum ar cere să intre înăuntru!

Și alergă îndată să deschidă ferestra. Paserea intră în odaiă. Cine-ar puté descrie bucuria lui, când își vëdu sticletele mult-iubit?

— O, mititelule! ȃise el, te-ai întors iarăși la

noî! Nu ne-ai uitat! Dar cum ne-ai ținut minte locuința? Nu cum-va îți place mai mult în mica noastră căscioră de cât în casa bogată a proprietarului?... Și de ce nu? Aici avem foc destul de buna să ne încăldim, mâncare de ajuns ca să ne săturăm, și mai avem liniștea și mulțumirea inimii!

Apoi, întindând mâna, sticletele se puse pe dinsă..

— Nu e așa c'ai dori să rămâi cu noi! Dar de! nu se mai poate, căci așa face o hoțiă. Trebuie... da, trebuie să te duc înapoi. Ah! suspină el apropiind pasărea de obraji-î plini de lacrimi, dacă ai sci tu câtă mâhnire simț despărțindu-mă de tine! dar nu pot face alt-fel!..

— Așa, dragul meu, așa! Ți se unchiu-său. Văd că-ți cunosc datoria. Grăbesce-te și du înapoi pasărea proprietarului ei, dacă vrei să nu te măhnesci și mai mult. Ce nu e al nostru, nu se cuvine să sté măcar o nópte la noi. Grăbesce-te dar, până nu innoptéză de tot.

Mihăiță își luă căciula, pe care î-o dăruise unchiul de Țiua numelui său și, cu tóte că ploă și ningeă încă, alergă la proprietar. Antonică rămase uimit de plăcere, vădend pe Mihăiță că-î înapoiază pasărea. Asemenea și mamă-sa, care cosea p'un jeț, fiind mișcată de onestitatea băiatului, Ți se :

— E fórte frumos din parte-Ți, micule, că ne-ai

adus înapoi sticletele. Puteai să-l ții fără să scim; căci, chiar când l'am fi vădut vre-o dată la tine, ne-am fi închipuit că vei fi prins altul. Ei! dacă nisce paseri au atâta iubire pentru cei-ce le fac bine și nu le vine să se deslipescă de casa în care au locuit cu dînșii, cu cât mai mult noi ómenii s'ar cuveni să avem simțimintul amicitiei și al recunoștinței!

— Când apoi vedu mâhnirea, cu care Mihăiță dete sticletele în mâinile lui Anton, se apropia de fiu-său și-î dise :

— Tu veđi pré bine că acéstă pasere era singura lui bucuria, și scii că n'a vindut'o de cât ca să facă o mulțumire unchiului său. Sticletele a scăpat din neingrijirea ta; el iubescce atât de mult pe băiat, în cât s'a întors iar la dînsul. Bine este acum să-l primesci înapoi?

— Nu, răspuse Antonică, nu este bine. Étă, Mihăiță, sticletele; ți-l dăruiesc ca răsplată pentru c'ai fost așa de onest!

D'o-cam-dată băiatul nu cuteza să-l primescă, însă Antonică stăruie în hotărîrea lui, dicéendu-î :

— Ié-l, ié-l negreșit, și, dacă vei puté să mă prindî vr'unul, îl voiî primi cu plăcere!

Mihăiță răspuse plin de veselie :

— Vă mulțumesc din tótă inima; de mă-afî da

tótă averea dumnea-vóstră, nu m'ași simți atât de fericit !

Proprietăreșa, incântată de purtarea fiului ei, se sculă și dete lui Mihăiță un leu, dicându-î :

— Pentru că fiul meu a sciut să-ți prețuiască atât de bine onestitatea, nu mă lasă inima să te vęd plecând, făr'a face și eú ceva pentru tine. Ține acéstă monetă de argint și silesce-te ca sufletul să-ți fiă în tótă vieța curat ca argintul.

Băiatul plecă sārind de bucuriă și, când ajunse a-casă, strigă de departe :

— Unchiule, vine inapoî sticletele, vine pentru a treia-óră în casa nóstră. E o pasere norocósă, că mî-a adus ș'un leu de argint ! Ți-l daú dumitale, că acum cu sticletele sunt destul de bogat.

— Veđi tu, răspuse bătrânnl, cât sunt de adevărate cele ce ți-am spus d'atâtea orî ? Proprietăreșa ți-a đis asemenea că cinstea e mai prețiosă de cât argintul, și ast-fel trebuie să cugete orî-ce om detrębă. Îți mai repet dar și acum să nu te depărtezi nicî-o-dată de calea adevărului și a cinstiî, de vreî să fiî fericit. Cât pentru banî, o să mai pun și de la mine, ca să-ți cumpăr cisme nouî de Pasce, să te mândresci că le-aî căstigmat prin buna-ți purtare !

Peste cât-va timp, sticletele le aduse și alte fo-

lőse, cu mult mai insemnate. Printr'insul Mihaiū cu nepotu-sėū se făcură ŝi mai cunoscuți proprietarilor. În adevěr, pe când aceștia se preâmbლაუ într'o di prin sat cu fiul lor, trecură pe dinaintea locuinței dăogarułui. Antonică dori să vadă cum se mai află sticletele. Părinții lui, care nu cunosceaū pe Mihaiū de cât din vedere, vrënd să facă mulțumirea băiatuluı intrară în casa vechiuluı caporal și începură să vorbescă cu dınsul. Eı ascultară cu deosebită plăcere povestirea luptelor la care luase parte ca oștén și din minutul acela, de câte orı proprietarul il întilnia în sat saū în pădure, intra în vorbă cu dınsul și-ı arėta mare interes. Adesea, chiar, mergënd intr'adins la Mihaiū, ca să-ı cumpere câte ceva, sta ore întregi de vorbă cu dınsul, pe când lucra. Asemenea și Mihăiță dobândi voia să mērgă din când în când la Antoniū, spre a petrece împreună.

Acum Mihaiū începu să simță slăbiciunile bētrâneței. Cu meseria lui nu mai putea să căștigue ca altă-dată; iar de la copii, pe care-ı căpėtuise destul de cuviincios, nu avea nici un ajutor, nefiind nici eı în vr'o pozițiune mai bună, din cauza numeroșilor copii ce aveaū. Pēn'aci el cređuse că Mihăiță s'ar puté hrăni cu dăogăria, în care dobândise destulă îndemănare; dar prețurile obiec-

telor ce lucra scăduseră fórte din cauza altor dăo-gari veniți de curind în satul lor. Căuta dar să se gândescă la altă meseriă pentru nepotu-sëu... însă nu scia cum să facă spre a-l da la învățatură.

Într'o ȃi Mihăiță, care ajunsese de cincî-spre-dece ani, ducëndu-se ca tot-d'a-una la proprietar, Antonică îi arătă un scrin frumos, făcut de un tîmplar din orașul vecin. Mihăiță începă să privescă lucrarea cu cea mai mare luare-a-minte, și se mira mai cu sémă de alegerea lemnului cu care era căptușit.

— Ce ape frumoșe are nucul ! ȃise el. Cât de bine sunt îmbinate bucățile din care e întocmit !

Proprietarul, care chiar atunci intra în casă, vëdënd că băiatul avea cunoștință despre felurile și însușirile lemnelor, îl întrebă :

— Cine te-a învățat să cunoșci așa de bine lemnele ?

— Unchiu-meu. Le cunosc de mult și avem a-casă bucăți din tóte felurile de lemne, ce se găsesc în grădină și în pădure.

Proprietarul, care doria să aibă în sat un tîmplar îndemânatic, îi ȃise :

— Vëđ că ai multă aplecare într'ale lemnăriei. Ce ȃici tu ? N'ai dori să te faci tîmplar ?

— De ce nu ? răspunse Mihăiță : dar unchiul n'are miđlóce ca să mă dé la învățatură.

— Fii liniștit; mă însărcinez eu cu cheltuielile, cât vei fi ucenic. De va primi și Mihaiū, o să te așed la meșterul care a făcut scrinul acesta.

Băiatul fu încântat și recunoscător de această propunere, iar unchiu-său o privi ca adevărată fericire.

Peste câte-va zile intră ca ucenic și, după ce-și făcu termenul, eși calfă. Atunci județul, prin stăruința proprietarului, îl trimise la Sibiiū, spre a se perfecționa în meseria lui.

Când se întorse în țară, era un tiner voios, plin de sănătate, bine îmbrăcat, modest în purtări, având cunoștințe întinse în timplărie și strugăria. Proprietarii județului fură așa de mulțumiți de perfecțiunea obiectelor ce-î comandase, încât îi înlesniră capitalul trebuincios pentru deschiderea unui mare atelier. Aci avu tot-d'a-una de lucru, fiind-că punea multă îngrijire în executarea obiectelor ce i-se comanda și vindea cu prețuri destul de cumpătate. Ast-fel ajunse să câștige bani și peste puțin să-și mărescă averea, luând în căsătoria pe fiica unui bogat neguțător.

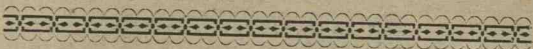
Mihaiū, la vîrsta de șapte-șapte de ani, avu fericirea să-și vadă nepotul în deplină prosperitate. El locui cu dînsul, gustând o viață dulce și liniștită; căci Mihăiță era în stare să fiă folositor părinților, fraților și surorilor, dându-le tot ajutorul de care aveau trebuință.

Într'o zi, când întreaga familie era adunată la
dinsul de ziua sântului Mihail, și când toți se afla
la masă plini de veselie, bătrânul le dise :

— Fiind-că pôte pentru cea din urmă oră șed
la masă incongiurat de toți copiii și nepoții, nu pot
să nu-mi reamintesc cu plăcere acea séră, în care
Mihăiță își vindu sticletele ca să-mi procure o bu-
curiă. Cu ajutorul cerului, tot acea păserică deveni
isvorul indestulării de care el se bucură astăzi.
Dumnezeu i-a răsplătit respectul către cei mai
mari, munca, onestitatea și buna-î purtare, spre
a'mi îndulci bătrânețele și a vă face la toți bine.
Acum pot muri liniștit !

Când bătrânul oștén răposă, în virstă de peste
șapte-șeci și cincî de ani, Mihăiță îl immormintă ca
pe un tată bine-făcător, iar la mormint îi sădi un
teiū, în care paserile se strîngeau să-î cânte, cum
îi cântase și în viêtă.

FII NEGUȚĂTORULUI

Acum vre-o 70 de ani, un neguțator din Caracal avea două fii, ale căror însușiri se deosebiau cu totul. Cel mai mare, a nume Barbu, era foarte înfumurat și rău la suflet. El ura pe Pavel, fratele său mai mic, care, prin purtarea-i blândă și înțeleptă, își atrăgea iubirea tuturor.

La mórtea tatălui lor, Pavel n'avea decât 18 ani, pe când Barbu, ca mai înaintat în vîrstă, luă direcția afacerilor casei lor de comerciú. Ajuns aci, prima lui grije fu să înlătore pe fratele său din asociație; apoi, lăsându-se cu totul în voia uritelor lui înclinări, cređu că moștenirea tatălui nu se va mai sfîrși nici-o-dată și, fără multă cugetare, se incurcă în nisce întreprinderi ce-î causeră mari pierderi. Atunci ómenii onești, care-î cunosceau relele purtări, nu mai avură încredere într'insul și peste puțin averea i-se sdruncină.

La început Pavel, descurajat și cu inima amărită, își dicea: «daca frate-meú se pórtă atît de

rău cu mine, ce mai pot aştepta de la străini?» Dar cu incetul reluându-şi curajul, întreprinse câte-va afaceri de comerciū şi, ajutat de amicii sei pentru buna reputaţiune ce-şi făcuse, susţinut de marea încredere ce însufla tuturor, îndată vădu cu bucurie cum afacerile-î prosperau şi averea-î creşcea mereu.

Aprópe şépte-spre-dece ani trecuse de atunci. În timpul acesta, câte prefaceri şi întimplări neprevădute se petrecuseră!

Fratele mai mare ajungând în stare de plâns, părăsise ţera, sperând că va găsi alte mişlóce de vieţuire în străinătate; dar după multe şi grele suferinţe se întórse în patriă, sărac lipit, fără nici un ajutor şi nevoit să cerşéscă.

Într'o di, sdrobit de ostenélă după indelunga călătorie ce făcuse pe jos, uitându-se în toate părţile ca doar va găsi vr'un adăpost unde să se pótă odihni, zări la capétul unei liveđi de pe marginea Oltului o casă fórte frumósă. Apropiindu-se de dinsă, vădu în grădina de-alături câţî-va copilaşi jucându-se pe ierbă lângă mama lor; iar mai la o parte, un om cu înfăţişare plăcută, care spunea ceva unor lucrători şi părea a fi proprietarul moşiei. Nenorocitul Barbu, ale căruî haine sdrenţuite învederău de ajuns miseria sa, înaintă spre dinsul

cu mare sfială și abia putu rosti câte-va cuvinte, spre a-și arăta nevoile ce-l apăsău.

Stăpânul casei, om milos și bine-făcător, îi dete să mănânce ceva; apoi, după ce-l lăsă să se mai odihnescă, îl întrebă cu multă bunătate despre împrejurările care-l adusesese în starea de față. Nenorocitul simțind trebuința să spună tot ce-î sta pe inimă, îi povesti restriștile vieții sale și între altele pronunță chiar numele tatălui său.

Pe când vorbea ast-fel, proprietarul părea din ce în ce mai mișcat, însă ascundându-și sentimentele ce-l frământa, păstră tăcerea; apoi, invitând pe nenorocit să petrecă noaptea la sine, dete ordin să i-se pregătască o cameră curată și să fiă servit cu cea mai mare îngrijire. A doña și îi duse:

— Ieri îmi vorbeai de tatăl dumitale; eraî unicul său copil?

— Nu, domnule, aveam și un frate, pe care însă l'am respins cu multă cruđime, în loc să-l iubesc din tot sufletul pentru bunătatea inimii lui! Oh, cât mă chinuiesce amintirea purtării mele! Dar pentru cemî faci această întrebare?

— Pentru-că eă, eă sunt fratele tău! răspuse Pavel cu lacrēmile'n ochi și stringându-l cu căldură la peptul său.

Barbu, ca trăsmit de mirare, de confusiune, de

căință, de recunoștință și de bucuriă, nu putu rosti decât aceste cuvinte, suspinând și vërsând șiróie de lacrëmi: «Fratele meu, scumpul meu frate!»

— Rëmăi în casa mea, îi duse Pavel; acum ești bogat, fiind-că eũ-insu-mi am destulă avere; să ne petrecem vieța împreună ocupându-ne cu tot ce ne póte fi de folos, noă și altora, și să uităm neajunsurile și suferințele din trecut.»

ELEVUL SCÓLEI MILITARE

Pe timpul domniei lui Bibescu-Vodă, un copil de 12 anı, intrând ca bursier în Scóla militară, se deosebia la mâncare de colegii seı printr'o mare cumpëtare, fapt destul de rar la orı-ce virstă și mai ales la a sa, căci nu mânca de cât supă și pâine. Sub-directorul scólei, încunoscințat de acest lucru neobicnuit, îl muștră dıcându-ı:

— Nu-ți plac óre bucatele ce vi se daũ la masă?

— Din contră, domnule, aceste mâncări imi par fórte gustóse, dar nu-mi vine să mănânc.

După mai multe întrebări, sub-directorul vëdënd că nu póte afla nimic de la dınsul, raportă casul directorului scólei. Acesta chiamă la sine pe elev,

îi explică părintesce că în scólă nimeni nu trebuie să se conducă după gusturile sale, ci că toți sunt datori să se conforme regulelor stabilite; apoi convingându-se și dinsul că copilul nu voia să-î spună nimic lămurit, fu nevoit să-l amenințe cu depărtarea lui din scólă.

— Vai! domnule director, ȓise atunci copilul, fiind-că stăruiti să aflați adevărata cauză a purtării mele... iat-o: tata, mama, frații mei se găsesc în cea mai adâncă sărăcie; ei nu mănâncă decât pâine și une-orî nici aceea de ajuns; iar eu, când vęd mănăcările bune ce ni se dau aici, apoi când mă gândesc la miseria în care zac ei, inima mi se stringe și nu pot să mănânc.

Copilul terminându-și povestirea, sdrobit par'că de acéstă amintire, rușinat și mâhnit că fusese silit să descopere nenorocita pozițiune a părinților sei, isbucni în lacrimi. Directorul, induioșat, strinse pe copil la peptul seũ, și, căutând să-l mângăie și încurajeze, îl întrebă:

— Dragul meu, tată-teũ, ca vechiũ și bun ofițer, n'are el óre vr'o pensiuine?

— Nu, domnule director, de doui ani aprópe stăruiesce să-și dobândescă acest drept, dar pênă acum nu i-s'a dat nici un răspuns la cererile lui.

— Scumpe copil, ȓise directorul, să scii că

chiar de mâine voi căuta să văd pe d. ministru de război și sunt convins că peste două-trei săptămâni voi isbuti ca tatăl tău să-și reguleze pensiunea. De acum înainte dar, mănâncă cu plăcere și primesce acești deuce lei pentru micile tale trebuințe. Cât despre nevoile urgente ale tatălui tău, voi simți o adevărată plăcere a-ți veni în ajutor, împrumutându-ți suma convenită pe primele două luni din pensiunea sa.

— Însă, domnule director, ți se copila abia putându-și stăpâni bucuria, cum o să faceți pentru trimiterea acestor bani?

— Fii liniștit; vom găsi noi mijlocul de a regla această afacere.

— Ah! domnule; fiind-că vă stă în putință, vă rog să-ți trimiteti atunci și acești deuce lei, pe care mi-ai dăruit adineori; căci aici în școală am totdeauna îndestulare, ast-fel că cu acești bani nici n'ași ști ce să fac, pe când tatălui meu i-ar fi de mare ajutor pentru cei-lalți frați ai mei.

CELE TREI SURORI

Au fost o dată trei copile, Florica, Irina și Lucreția. Într-o zi după amiazi mama lor întorcându-

du-se din târg, le aduse trei portocale și dete fiecăreia câte una.

Câtă plăcere simțiră ele când se vădură pentru prima-ură cu câte o portocală în mână! Frumósa lor cójă aurie și cu miros plăcut, le făcu să salte de bucurie; dar fiind-că nu se mai săturaū tot admirându-le, timpul trecuse repede, ast-fel că se innoptase. Atunci muma lor le díse să mérgă la culcare și să aștepte pină a doña dí, când vor face cu portocalele cum le va plăcé. Copilele se duseră dar să se culce, nu însă fără a-și mai arunca o dată asupra-le o ochire jinduitoře.

În mai multe rindurí peste nópte, Irina fu ispitită să se scóle din pat și să rupă cu unghia măcar o bucățică din minunata cójă mirositoare a fructului seū; dar din cauza intunericului, nu-și putu ímplini gustul.

În somnu-í Florica par'că-și vedea aevea portocala. Și in adevěr, este óre cu putință ca un copil să aibă o ast-fel de comórá și să n'o viseze?

Lucreția la rindu-í, se gândi mult cum ar puté s'o nemeréscă mai bine cu întrebuintărea minunatului seū fruct.

A doña-dí fie-care dintre surorí făcu cu portocala sa cum voise; iar séra, muma le díse:

— Veniți lângă mine, fetelor, și spuneți-mí pe

rînd ce-ați făcut cu portocalele, pe care vi le-am dat ieri?

Irina luând cuvîntul, dîse :

— Ah, ce bună era, mamă; ce bună era ! plină de zémă dulce și cu gust cam întepător ! La dejun am dat-o gata pe a mea și ași fi mai mâncat una, dacă ași fi avut.

Și ochii Irinei schinteiau de bucurie numai reamintindu-și cum se ospătase ea dimineța ; apoi își lingea mereu buzele, sperând că doar o fi mai ramas pe dinsele ceva din gustul portocalei.

La rîndu-î, Florica dîse :

— Portocala mea era așa de bună, încât am împărțit-o în două : o parte pentru dejun, iar alta pentru prânz. La dejun Irina, ne mai avînd nimic din a sa, mi-a cerut o felie din jumătatea ce-mi rămăsese ; iar în schimb îmi da patru din frumoșele ei bilișore de sticlă colorată, dar eu n'am vrut să i-le iaș, ba încă i-am dat două felii de portocală în loc de una, cum îmi ceruse ea.

În fine Lucreția adause :

- Anicuța, vecina noastră, fiind bolnavă, m'am gândit că portocala mea ar pute să-î facă plăcere, și de aceea i-am dat-o ei. Biata copilă era în pat. Dînsa nu voia s'o primescă, dîcînd că n'o lasă inima să sufer acest neajuns din cauza ei. Stăruind

în hotărîrea mea, ea refusa mereu, de și vedeam bine în ochii ei că ar fi dorit s'o aibă. Atunci am pus portocala pe patu-î și am plecat repede, fără a-î da timp să mai dică ceva. X—

Fetele terminându-și ast-fel povestirile, muma lor luă cuvîntul și dise :

— Irina n'a ținut séma de cât de împlinirea plăcerii sale ; de aceea nu numai că nu merită nici o laudă, dar încă ași muștra-o chiar, pentru-că, după ce-și mîncase partea ei, a mai cerut o bucățică de la soră-sa. Acéstă purtare e faptă de *lăcomie*, un mare defect ce nu i-s'ar puté ierta, dacă n'am avé în vedere frageta ei vîrstă. — Florica a dat probe de *economie*, păstrându-și o jumătate din portocală pentru mai târziu ; apoi a arătat că are *inimă bună* dând Irinei o bucățică din jumătatea ce-î rămânea. În fine ea a fost *generósă*, neprimind bilișórele de sticlă ce i-se da în schimbul unei felii de portocală. Pentru acéstă bunătate de inimă, pentru plăcerea ei de economie și simțimintu-î de generositate, i-se cuvine mari laude ; dar purtarea Lucreției, care se lipsesce de portocala ei ca s'o ducă unei copile bolnave, merită laude cu mult mai însemnate. — Dintre tóte frumósele fapte omenesci, pe care ângerii le înscriu în cartea ceréscă spre a ne da séma de dinsele odată, nu uitați, dragele mele

copile, că cea mai prețioasă este «uitarea de sine pentru ajutorarea celor aflați în suferință».

AGRICULTORUL ONEST

Un agricultor din județul Dâmbovița se plânse într'o zi proprietarului moșiei, pe care dinsul o ținea cu arendă, că la marea vinătoare din urmă ce făcuse cu ómenii seî, îi călcuse în picióre grâul de pe câte-va pogóne de pámint, aducéndo-i-se astfel mari stricăciuni și perderi. «Bine, îi dișe proprietarul; fă dumneata socotéla de paguba ce ai suferit și țî-o voiú plăti.» Arendașul răspundéndo-í că o și făcuse și că se ridică la suma de cincí sute lei, proprietarul i-í numérá indată și nu se mai gândi de loc la acéstă afacere.

După câte-va săptămáni, arendașul se presintă din noú la proprietar și-í dișe: «Am venit, domnule, să-ți spun că grâul ce fusese călcat în picióre, s'a îndreptat ast-fel încât s'a făcut cu mult mai frumos de cât tóte gránele de pe moșie; de aceea ití inapoiez banií ce-mí dedeseși ca despágubire.» Tot d'o-dată el puse pe masă un pachet cu cincí sute

de lei. «A! răspuse proprietarul încântat, dar fără a se mira câtuși de puțin, étă o faptă fórte frumósă, care póte servi ca exemplu de cum ar trebui să se pórte toți ómenii între dinșií.» Apói el trase o cutie de la masa-í de scris, luá dintr'insa cincí sute de lei în aur, íi puse în pachetul cu banií aduși de arendaș și i-í înmână pe toți, dicéndu-í: «dumneata aí un copil care învață la scólă; íi dáruiesc lui acești bani; fá ca eí să sporéscă pentru dínsul cum veí crede că e maí bine. Când va ajunge la maturitate, dá-i-í din parte-mí; ínsă nu uita să-í faci cunoscut cu ce împrejurare i-aí primit.»

POESII

RUGĂCIUNEA

Tóte lucrurile bune
se încep prin rugăciune :
numai ea ne dă tărie
să lucrăm cu bucurie ;
numai dinsa ne îndréptă
să alegem calea dréptă,
să fugim de fapte rele,
de dureri și chinuri grele.
Deci... la bine și la rău,
rógă-te lui Dumneđeú !

Rugăciunea ne 'ntăresce
sórta când ne prigonesce :
ea ne-aduce ușurare
când cădem în intristare
și ne'mparte fericire
chiar în grea nenorocire ;
iar când viéța'í fericită,
ne păzesce de ispită.
Deci... la bine și la rău,
rógă-te lui Dumneđeú !

Rugăciunea mântuiesce
 când vrăjmașul ne-asuprește :
 ea ne'nvață a trăi bine,
 după cum ni-se cuvine,
 iar în césul cel de mórte
 este 'n stare să ne pórte,
 prin virtute și iubire,
 pe calea de nemurire.
 Deci... la bine și la rău,
 rógă-te lui Dumnezeu !

IULIAN GROSESCU

(Arad)

PENTRU PATRIE

Măreț e bradul munților, ce'n codri înverdesce
 și pe noianul mărilor ca uriaș plutesce.
 Mult falnic este vulturul cu aripi isbitóre,
 ce vîntul, norii spintecă și.. sbóră către sóre.
 L'a lor mișcare repede tot omul, în uimire,
 simțesce'n a lui inimă o tainică pornire.

Dar, ca s'aprindă sufletul, nimic nu e pe lume
 ca numele de Patriă ș'al libertății nume.
 Nimic nu'nsufflă omului o mai sublimă fală
 ca mersul mândru-al cetelor la luptă triumfală.
 Nimic, sub bolta cerului, mai nobil la privire
 ca flórea tinerimilor pornită la oștire.
 Pe fruntea sa energică un tainic foc străluce
 ș'a ei pășire'i sprintenă, ca gândul care-o duce.

Ast-fel, la glasul gloriei, un nalt plăiaș de munte,
 mergea cu doru'n inimă să móră chiar în frunte
 și'n mijlocul resbóielor striga, luptând ca féră :
 «coróna vieții, fraților, e mórtea pentru Těrá!»

V. ALEXANDRI

MIRCEA LA BĂTAIE

Armia maghiară țera a'nvêlit.
 Sórele, vėdėnd'o, a îngălbenit.

Dar bėtrănul Mircea nu se inspăimântă :
 cu o mică cėtă de voinicı s'avintă

Nu că el voiesce țera a scăpa,
 ci va să'mplinescă datoria sa.

Unde este timpul cel de bărbăție,
 când muria Românul pentru datorie!

Pe un cal ce mușcă spuma în zăbale
 printre ȃi și nópte el își face cale.

— «Frații mei! vorbește falnicul bėtrănu,
 Dumneđeu voit-a ca să mor Român.
 Cel ce a sa vieța țerei sale nchină,
 piere ca lumina într'a sa lumină.
 Ce e'n vieța țerei vieța unuı om?
 Ce e'n primă-vară flórea unuı pom?
 Ceea-ce prin stele este-o stelișórá

și'n nemărginire un minut ce sbóră.
 Șoimul, când se vede prins de vînători,
 spun că își sfăramă cuib și pușori.
 Ast-fel... de cât lanțul brațul să ne'ncingă,
 ce-î Român, ce-î nobil astăzi să se stingă.»

Unde este timpul cel de bărbăție,
 când muria Românul pentru datorie?!

D. BOLINTINEANU

MUMA LUI STEFAN CEL MARE

I

Pe o stâncă neagră, într'un vechiū castel,
 Unde cură 'n póle un riū mititel,
 plânge și suspină tinăra domniță,
 dulce și suavă ca o garofiță;
 căci în bătălie soțul ei dorit
 a plecat cu óstea și n'a mai venit.
 Ochiī sēi albastri ard în lăcrimele,
 cum lucesc în rouă două viorele;
 buclele-î de aur cad în albu-î sin,
 rosele și criniī pe față-î se 'ngân.
 Însă Dómna sócră lângă ea veghiază
 și cu dulci cuvinte o îmbărbătează.

II

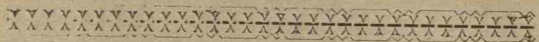
Un orlogiū sună nóptea jumătate,
 în castel la pórtă óre-cine bate.

— «Eû sunt, bună maică; fiul t   dorit,
 e ,  i de la  ste m  întorc rănit.
 S rta nóstră fuse crudă astă dată:
 mica mea o tire fuse sf r mat .
 Dar deschide i p rta... Turciĭ m 'nconjor...
 vintul suflă rece... ranele m  dor!»

Tin ra domni   la fer str  sare
 — «Ce faci tu, copilă?»  ice d mna mare.
 Ap i ea la p rt  atunci a e it,
  i'n tăcerea noptii ast-fel i-a grăit:
 — «Ce spu i tu, streine? Stefan e departe;
 bra ul s u prin taberi mi  de mor i  nparte.
 E  sunt a sa mumă, el e fiul me .
 De e ti tu acela, nu- i sunt mumă e !
 Însă daca cerul, vr nd să'ngreuneze
 anii vietii mele  i să mă'ntristeze,
 nobilul se  suflet ast-fel l'a schimbat;
 daca tu e ti Stefan cu adevărat;
 ap i tu aicia fără biruin  
 nu poți ca să intri cu a mea voin  .
 Du-te la o tire! pentru  er  mori!
  i- i va fi morm ntul coronat cu flori!»

III

Stefan se întorce  i din cornu-  sună:
  stea lui sdrobită de prin văi adună.
 Lupta iar începe... duşmaniĭ sdrobi i
 cad ca nisce spice, de s curi loviti .

BIBLIOGRAFIE

Aprecierea regretatului profesor și publicist, *G. Dem. Teodorescu* fost ministru, publicată în ziarul « *Românul* » din 26. Februaru 1870, pag. 175.

« BIBLIOTECA DE LECTURĂ PENTRU TINERIMEA DE AMBE-SEXE. »

Étă una din acele întreprinderi, care — mică în aparență — sunt, în realitate, de cea mai necontestată utilitate, de cel mai laudabil merit: e vorba despre formarea unei « Biblioteci de lectură pentru tinerimea studiosă română de ambe-sexe. »

Era o lacună de împlinit la noi, și d-lui *Ión M. Rîurénu* îi revine onórea d'a fi luat cel d'ântâiu inițiativa acestei fórté utile lucrări.

Publicațiunea (care forméză mai multe volume, prin reunirea celor șese-spre-dece broșuri, eșite de sub tipar) întrunescé tóte calitățile pe care le esige o scriere al căreí scop este să inspire minților fragețe, tinerilor care acum încep a cunósce, a distinge și a-și forma caracterul, să le inspire iubirea de adevăr, de dreptate, de datoriă, de temperanță și de

tóte cele-l-alte virtuți, prin exemple, prin istorióre alese și narate într'o limbă pură, într'un stil facil.

Nu vom insiste a proba de câtă 'naltă importanță este, pentru o națiune, crescerea copiilor. Aducem a-minte numai că una din causele cele mai de căpetenie, care aduseră căderea societății romane antice, fu réua crescere a copiilor de către sclavií pedagogi, străini corupți și corupători.

D-l I. Riurénu e adânc pëtruns de acest adevër, și prin urmare de utilitatea operei, pe care cu un devotament rar o urmăresce.

Étä cum exortézá d-sa, în capul broșurei «*Franklin (opere alese)*,» pe junii pentru cari își destină scrierea :

«Cititi-o cu luare-a-minte și studiați-o toți, câtí doriți a fi iubiți de părinți, stimați de concetățeni, onrați de posteritate; feriți-vé de tot ce e vătămător voă și altora; fiți cumpetați, puțin vorbitori, economi, activi, curați, modesti, bine-voitori, misericordioși, laudabili prin tóte faptele vóstre, demni de numele ce purtați și de țera în care v'ați născut, care, într'o di, vé va chiema s'o serviți prin arte și sciințe, s'o ilustrați cu virtuți deosebite... După educațiunea ce vor primi tinerii, ca copii, se vor educa și familiile căroră le vor fi capi mai târdu; apoi după cum vor fi educate familiile, se vor educa și națiunile, prin urmare întréga omenire».

La finea broșurei intitulate «*Ouële Pascelor*» citim următoarele aprecieri despre personagiul de care se ocupă ultimul capitol :

«El fu tatá fericit, fiind-că fusese bun fiú; fu avut,

fiind-că fusese laborios și econom; fu considerat și onorat, fiind-că fusese cetățen bun și folositor țerei.»

Asemenea precepte dorim să se imprime în mintea copiilor români și atunci ei — creșeuți și nutriți cu dinsele — devenind cetățeni, vor face fericirea familiilor și a Patriei, comunei noastre mame.

Broșurile apărute pînă astăzi (1870) sunt în număr de 16.

Êta ce ȃce, între altele, d-l B. P. Hasdeu despre această bibliotecă, în N°. 24 al lui «*Traian*» din 20 Iunie 1869:

«Ceea-ce întrelégă, într'un singur buchet, tóte seriile acestei biblioteci și tóte părțile fiă-cării serii, este nu numai unitatea de idee didactică, dar încă un stil de o potrivă corect, îngrijit, câte o dată admirabil. Puține, fórt puține cărți sunt scrise așa de bine romănesce. În această privință, nu numai scolarii, dar pînă și cei mai mulți dintre diaristii nostri ar trebui să ia lecțiuni de la d-l I. Rîurenu.»

Unindu-ne și noi vocea, întru a recomanda tuturor părinților, institutorilor și în genere ori-cărui Român broșurile de care ne e vorba, felicităm pe d-l D. Gusti, ministrul din 1868, pentru romănesca idee ce-a avut d'a autorisa cărțile de mai sus, ca nisce «cărți de lectură, demne de a se afla în mânilor bēieților și fetelor din scólă și afară din scólă.»

Încheiăm prin exprimarea unei dorințe:

Sunt la noi atâtea istorióre frumóse, începēnd de la povestile și anecdotele ce se spun la ori-ce șeșetóre pe la țeră, pēnē la basmele, baladele, isto-

ricul orî tradițiunea despre numele localităților și despre faptele străbunilor, săvîrșite prin acele localități — toate acestea ar fi o fericire să le vedem figurând în «biblioteca de citire pentru tinerimea de ambe-sexe» a d-lui I. Rîurénu. Cât farmec să vedem caracterele și moravurile naționale depinse într'un stil dulce, ca al d-lui Rîurénu! Cititorii ar fi în plin românism, prin citire, prin exemple și prin cugetare. Începutul l'a și făcut d-l Rîurénu prin publicarea câtor-va fabule și poezii didactice la finele unora din broșurile d-sale.

G. DEM. TEODORESCU

Aprecierea regretatului scriitor și publicist *Cesar Bolliac*, publicată în ziarul său «*Trompeta Carpaților*» No. 757 din 4/13 Septembrie 1869, pagina 2312.

«Făr'a voi să atingem susceptibilitatea cui-va, noi — care am lăudat tot-dé-una o carte bine-făcută în felul ei, care am cerut tot-dé-una cărți populare, cărți de instrucțiune pentru popor, ma'nainte de orice carte de lux și de înaltă literatură — nu putem să nu lăudăm stărunița și munca neobosită a adevăratului profesor și pedagog d-nul Ión Rîurénu, directorul liceului Mateiü-Basarab.

«Este în adevăr prodigiósă și admirabilă mulțimea și alegerea cărților ce face d-nul Rîurénu, cum și eființata lor.

«Aflăm că d-nul ministru actual al instrucțiunii publice a început să ia în considerațiune și să aprecieze acest număr de cărți pentru popor.

«Până vom avea timpul să dăm o relațiune mai întinsă despre conținerea și utilitatea acestor cărți, ne grăbim astăzi să mărturim meritosului publicist recunoștința noastră ca Român, și ca unul dintre acei Români, care n'aū cređut nici-o-dată prosperitatea pentru Statul român de cât numai în instrucțiunea poporului, ca basă a tuturor celor-l-alte drepturi și avuții, și fără care basă toate libertățile nu pot prinde rădăcină, ci sunt clăbuc de săpun în aer, sunt scrise pe nisip».

CESAR BOLLIAC

F I N E

TABLA DE MATERIA

	Pagina
CELE DOUĂ SURORI, sau <i>frumôsa și urîta</i>	5
MARGARITELE	33
MIOSOTUL	40
CUIBUL DE PASĂRE	50
RACII	65
STICLETELE	75
FIII NEGUȚĂTORULUI	91
ELEVUL SCOLEI MILITARE	94
CELE TREI SURORI	96
AGRICULTORUL ONEST	100

P O E S I I

Rugăciunea	<i>(Iulian Groșescu)</i> 102
Pentru Patriă	<i>(V. Alexandri)</i> 103
Mircea la Bătaia	<i>(D. Bolintineanu)</i> 104
Muma lui Ștefan cel Mare	<i>(Idem)</i> 105

BIBLIOGRAFIA

Apreciere de	<i>G. Dem. Theodorescu</i> 107
Idem	<i>Cesar Bolliac</i> 110

DIN

BIBLIOTECA DE LECTURĂ

PENTRU TINERIMEA DE AMBE-SEXE

au eșit pînă astăzi de sub presă :

SERIA I-a

Lei B.

1. Datoriile Copiilor către Părinții lor. (a 6-a edițiune)	60
2. Istoriore pentru copii. (a cincia edițiune).	60
3. Noui Istoriore pentru copii. — RUGĂCIUNI. — DIFERITE
CARACTERE NUMERICE. (a 6-a edițiune)	60
4. Cele două surori sau FRUMOSA ȘI URITA (a 4-a edit.)	60
5. Familia Creștină. — ROSELE ROȘII ȘI ROSELE ALBE.
COPILA MUTĂ — PESCĂRUL. (a 4-a edițiune).	60
6. Priveghietorea, urmată de TUDORA SAU COPILUL PER-
DUT. (a 3-a edițiune)	60
7. Mielul, urmat de LICURICIUL. (a 3-a edițiune)	60
8. Ajutul Nascerii Domnului. (a 2-a edițiune).	60
9. Inelul găsit. — BANII DE ARAMĂ. — INCENDIUL. (a 5-a
edițiune).	60
10. Trandafirul, urmat de MUSCA. (a 3-a edițiune)	60
11. Cei doi trați. — NUVELE. (a 3-a edițiune)	60
12. Emigranții la Brasilia. (a 3-a edițiune)	60
13. Oușie Pascelor. — PETREȘI ALEXANDRU. (a 3-a edit.)	60
14. Rosa de Tanneburg. (a 2-a edițiune)	60
15. Mierloiul. — BISERICUȚA DIN PĂDURE. (a 2-a edit.)	60

SERIA II-a

1. Franklin, <i>Opere alese.</i> (a 5-a edițiune)	80
2. Conferință despre economiă. (a 2-a edițiune)	80
3. Vocabular de morală, sau BUNE CONSILIIURI	80
4. Bunele Exemple. (a 3-a edițiune)	80

SERIA III-a

1. Columb. (Descop. Americii, după Lamartine). a 2-a
edițiune)	1 10

Elemente de Geometriă, (*Legendre*, modificat de *Blanchet*),
Traducere de *I. M. Rîurcanu* și *E. Angelescu.* . . . 4 —

VERIFICAT
1987